

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Colección 1551

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

Dirección y Administración: GRAL. CÉSAR DÍAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) X. BUENOS AIRES, 29 DE DICIEMBRE (DECEMBRA) DE 1939 Núm. (Štev.) 150

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctva.

DANAŠNJE KOLONIZACIJE

V teh časih se mnogo govori in piše o kolonizaciji. V mislih imamo ono kolonizacijo, ki jo v Italiji, Nemčiji in Japonski, vsaka na svoj način prakticirajo.

Delavsko in socialno vprašanje, ki je bilo še do nedavnega dnevno vprašanje, je potisnjeno popolnoma v ozadje, kakor da sploh ne obstoja več. Posebno dnevno časopisje o tem ne ve ničesar več povedati.

Torej, kadar se danes govori o kolonizaciji, ni mišljeno povsem tako, kakor je bila v prejšnjih časih, ko so Angleži, Španci, Portugalci, Belgijci, Holanci in Francozi kolonizirali tuje dežele. Oni niso poznali rasnih razlik, marveč so se zadovoljili s pokorščino, bodisi domačinov ali tujcev.

Popolnoma v nasprotnem smislu pa vodijo kolonizacijo Italija, Nemčija in Japonska, ki so šele pozneje nastale narodne in politične velesile.

Odločile so se za to politiko menda iz razloga, ko so spoznale, da jim izseljenci vtonejo v drugih narodih, ki jih za toliko obogatijo za kolikor lastnega obubožajo. Narodi severne in južne Amerike so mozaik vseh evropskih in drugih narodov. A severna Amerika spada v anglosaksonski krog, južna pa v latinski. Izseljenci torej polagoma vtonejo v dveh ambijentih, ki so po miselnosti zgoraj imenovanih držav, jim prej ali slej celo nasprotni.

Ker med latinskimi narodi ni povezanosti v nobenem pogledu in tudi ni kaj takega iz raznih fundamentalnih razlogov pričakovati, smatra Mussolini tudi izseljence v Franciji ali v južni Ameriki za izgubljene. Zato je pričela Italija misliti na kompaktno naseljevanje svojega odvisnega naroda. In njegovemu zgledu sledita tudi Nemčija in Japonska. Zadržna išče ekspanzijo na Kitajsko, Nemčija pa je šele v svojih začetkih.

Italija je takoj po vojni osredotočila vse sile na jugoslovansko narodno manjšino na Primorskem. Te kraje je bila dobila od zaveznic v zahvalo, da si ji bili obljubili mnogo več, a so sami pobasali, ker je bila pristopila na njih stran. Pričela je takoj s priseljevanjem iz notranjosti dežele v naše kraje ter obnem s sistematičnim raznarodovanjem našega ljudstva. Dosegla sicer ni veliko, ker naš človek je narodno prebujen in se drži kot klop svoje zemlje. Seveda bodo prej ali slej, če ne bo nobene pomoči od nikoder, dosegli svoj namen. Tiste olajšave, ki so jih dali danes, so samo začasne, da potom naše usode lažje doseže namen z Jugoslavijo.

Z okupacijo Abesinije pa je pričela Italija s širokopotezno koloni-

zacijo v Afriki. Italija se je odločila naseliti onkraj Sredozemskega morja kompaktno svoj narod, ki bo tvoril praktičen sredozemski imperij nastonjen na bregove Evrope in Afrike. Tuzi od Francije in sueški prekop in še nekatere "malenkosti" od Anglije mislijo v Italiji zahtevati in na to čisto resno mislijo, samo še ne vedo kdaj se bo za to nudila primerna prilika, če se bo kdaj.

V oktobru lanskega leta je poslala Italija prve velike ladijske transporte ljudi v Libijo: dvajset tisoč vseh. O d takrat pa stano posuja novih kolonov in jih ima sedaj okrog sto tisoč že v Afriki. A to so šele začetniki, piornirji, ki bodo pripravili teren za druge. Zato so tem prvim pripravili vse ugodnosti, da bodo obnem propagandna za druge. Vsak je dobil lepo hišico s tremi sobami ter vse kar zraven gre: živino, orodje in polje za obdelovanje ter mesečno 500 lir podpore za prvo leto. Kakor je našim primorskim Slovencec znano, je Italija istotako podpirala svoje priseljence na naši zemlji, medtem ko je našega kmetja sistematsko uničevala, da se je bil primoran izseliti ali pa obubožan umakniti pritepecem.

Fašistična propaganda izseljevanja je na tem, da je njihov način priseljevanja mnogo boljši nego je drugih držav. Vsak se je namreč moral izseliti na svojo odgovornost in srečo, medtem ko se v fašistični državi na odgovornost države. To bi bilo vse dobro, a h koncu vseh koncev, mora le ljudstvo plačati vse stroške. In v kalšnem blagostanju je italijanski narod vemo vsi, najbolj pa narod sam.

Muslimanski zakon ne priznava lastništva zemlje poameznikom, marveč jo smatra za skupno last vseh. Zato je imela Italija tudi v tem pogledu kaj lahko opravilo, ko ni bilo treba nikogar razlastovati, marveč je zemljo kratkoma porazdelila svojim kolonom, oziroma so jo večji del in najboljše pobasali italijanski veleposestniki, ki jih vsi latinski narodi poleg še drugih zajedavcev, udano nosijo na svojih hrbtih. Menda imajo ti veleposestniki čez milijon ha zemlje, medtem ko so jo med kolone za sedaj porazdelili šele okrog 65 tisoč hektarjev.

Domačini so ostali brez zemlje in jih je Italija kratkoma podredila kot sužnje svojim ljudem. Večina pa je pobegnila v kak zapuščen kraj, podobno kakor Indijanci v Argentini, kjer bodo polagoma izumrli vsled bolezni in uboštva.

Današnja kolonizacija je torej mišljena kompaktno naseljevanje naroda na teritorije drugih narodov, ki

Francoski topničarji iz Senegalije pripravljajo baterijo

se ne morejo braniti. S tega stališča je Italija klicala svoje ljudi iz tujine ter ukazala materam naj rodijo čimveč otrok. Mussolini je odredil podporo vsem družinam z velikim številom otrok, kakor tudi nezakonskim materam. Zadnje pravijo, da več znese ta podpora, kakor pa bi moč zaslužil in da se tako ne splača poročiti. Prav te dni je Mussolini sprejel večje število mater z mnogo otroki med katerimi je bila tudi ena Slovenka z Goriskega, ki je vse obdaroval. Mcžčki pa so jih spremili in bili ponižni ob strani svojih plovitih polovic, kakor da oni niso imeli nobene zasluge pri tem.

Prikazali smo v tem članku v glavnih obrisih predvsem moderno kolonizacijo Italije, ki jo razmere najbolj poznamo, a je zelo slično nemškimi in japonskimi kolonizacijskim načrtom. Tudi Hitler je pod pretvezo, da mora vse Nemce združiti, kar bi bilo pravilno, podjarmil druge narode, kakor Čehe in Poljake. Sedaj pa je pričel čistiti pot s potapljanjem angleških trgovskih parnikov v druge dežele predvsem v one, ki so angleške imperialne kolonije. Koliko bo Hitler dosegel je seveda drugo vprašanje, ki se bo prej ali slej samo rešilo. Če sedaj pa je treba priznati, da so Nemci kjerkoli v tujini bolje in kompaktnije organizirani in naseljeni, kakor katerakoli druga izseljenska skupina. Slučajno se ni tako zgodilo, marveč so v tem pogledu že dolgo vodili svojo izseljensko politiko.

Mussolini in Hitler sta se pogodila, da se vse Nemce iz Tirolske pod Italijo preseli v Nemčijo. Kdor bi ne hotel iti, je prepuščen na milost in nemilost Italije in ga lahko pošlje kamorkoli hoče. Enako tudi od tam, do kamor sega Stalinov vpliv je Hitler pozval svoje ljudi domov. Nereseno vprašanje ostanje še zaenkrat Nemci v Jugoslaviji, Madžarski, Rumunski in drugod, a se že nekaj tudi o teh govori. V Argentini in Brazilu so z načrtom, da bi dosegli nekako samostojnost in predprave, propadli.

Na podlagi tega kar smo zgoraj napisali in na kratko obrazložili, si lahko vsak ustvari sodbo današnje vojne. Čeprav bi z gledalo po pisanju listov, za kogar pač pišejo, da imajo eni in drugi prav, se ne gre za nikakršne ideale in za nikako izboljšanje splošnega socialnega in gospodarskega položaja, marveč zgolj za oblast nad drugimi narodi.

Slovani pa bi morali, ki ne iščemo in nimamo potrebe nikake kolonizacije na tujih ozemljih, iziti iz te borbe popolni zmagovalci. Postati politično in gospodarsko neodvisni od Anglije, Francije, Nemčije in Italije ter od vseh, ki so nas in nas še vedno na vse načine izkoriščajo. Najlepših izgledov sicer še nimamo, a mnogokrat ko izgleda najslabše je cilj najbližje.

FRANCOSKA RUMENA KNJIGA

Mnoge države izdajajo od časa do časa svoje "bele", "rumene", "modre", "zeleno", "rdeče" in menda še celo vrsto po barvah imenovanih knjig v katerih utemeljujejo in dokumentirajo svoje politično stališče.

Tako "rumeno knjigo" je izdala te dni Francija v kateri s 370 dokumenti dokazuje evropsko politiko od Monakova pa do vojne. V tej knjigi sodelujejo vsi ministri in poslani, ki so na ta ali na oni način bili udeleženi v današnji drami.

Zgodovina razvijajočih se dogodkov začne torej v rumeni knjigi od meseca septembra lanskega leta, ko je bil podpisan znani pakt v Monakovem. Tedaj se je pokazal Hitler zelo naklonjen Franciji, kar prikazujejo razgovori in poseti s francoskim poslanikom v Berlinu. Kmalu potem 6. decembra je bil podpisan mirovni dogovor med Berlinom in Parizom. Za tem se je skrival nemški načrt ekspanzije proti vzhodu, in je bila prva na vrsti Češkoslovaška. Nemčija si je zagotovila mir na zapadu, da bi imela proste roke na vzhodu. Tako je 15. marca prekoračila češkoslovaško mejo, ki jo je bila obljubila spoštovati. Svoj vpad je opravičevala s tem, da je nemško intervencijo zahtevala Češkoslovaška sama v dogovoru med Hitlerjem in predsednikom Hacho. Ampak ozadje tega je drugačno. Hitler je 14. marca pozval pod pretvezo zelo važne zadeve Hacho v Berlin. Predsednik se je s svojim zunanjim ministrom Chvalkovskim takoj odpravil na pot. Na postaji v Berlinu sta bila sprejeta z vsemi vojaškimi častmi, v državni pisarni pa so ju pričakovali Hitler, Goering in Ribbentrop. Hitler ju je takoj nadržal, da se ne gre za nobeno trgovino, marveč je treba samo podpisati dokument, ki leži pripravljen na mizi. Češkoslovaška zastopnika sta čitala: Nemčija se je odločila okupirati Češko in Moravsko. Praga je bila takoj drugi dan ob 10 uri že okupirana, brez najmanjšega odpora. Predsednik Ha-

Srečno novo leto vsem naročnikom, naročnicam, oglaševalcem in vsem rojakom v Južni Ameriki želi uredništvo in upravnštvo

"Slovenskega lista"

cha, ki se je nahaj seveda še vedno v Berlinu, je dobil živčni napad ter so ga morali zdravniki z injekcijami spraviti k sebi. Ni ničesar več govoriti je dejal Hitler, podpisal protokol in se takoj umaknil. Oba ostala nemška ministra sta pričela lov na češka ministra. S peresom v roki sta tekala za njima po sobi z grožnjo, da če ne podpišeta, bo Praga brez usmiljenja bombardirana. Lov se je nadaljeval do dveh, treh, štirih zjutraj.

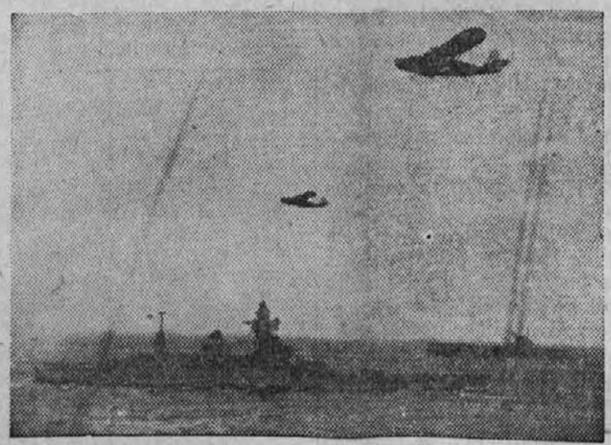
"Podpišeta ali ne, ob šestih se bodo odpravila letala bombardirat!"

Predsednik Hacha in njegov minister bi rada pridobila na času, zato sta prosila malo odloga, da bi preje govorila s Prago. Niso mu dali dovoljenja. Ob štirih in pol je Hacha podpisal dokument, ki je vseboval, da češka vlada "polna zaupanja" izroča usodo Češke in Moravske v roke Führerja. Nekaj ur za tem so že ukorakale nemške motorizirane čete v Prago in popoldne so slavnostno ukorakale tudi v starodavni grad Hradčane, na katerem je zaplapolala nemška zastava s švastiko.

Takoj za Češkoslovaško je nastopila pot na Kalvarijo — Poljska. Nemško-poljska kriza je nastala pod pretvezo Gdanskega vprašanja, ki je bilo več časa glavni predmet evropske diplomacije. Anglija in Francija sta obljubili pomoč Poljski ter o tem uradno obvestili Nemčijo, ki je odgovorila, da če Francozi in Angleži hočejo vojno, je Nemčija nanjo pripravljena. Nemčija se je na vpad na Poljsko dobro pripravljala, o čemer je francoski poslanik v Berlinu stalno obveščal vlado v Parizu. Edino kar bi moglo zaustaviti Hitlerja, bi bila zveza Francije in Anglije z Rusijo. V Berlinu so dejali, da z Rusijo ne bodo nikoli paktirali, a je že 7. maja francoski poslanik obvestil Francijo o nekkih skrivnih pogajanjih med Berlinom in Moskvo. Ko je francoski poslanik M. Colondre vprašal nekega Hitlerjevega poobla-

Letala v Californiji pripravljena, da jih odpravijo v Francijo in Anglijo

Vojne ladje spremljane od letal

Silvestrovo bomo praznovali letos v Slov. domu, ul. Gral. César Díaz 1657

Argentinske Vesti

ZAPLENJENE MEMORALNE KNJIGE

Oni dan je prišla policija na sled družbi, ki je razpečavala nemoralne tiskovine. Zasegla je kakih 150.000 izvodov, ki so jih imeli pripravljene za razpečavanje; zaprla je tiskarno ter aretirala "podjetnike".

Da je neslo podjetje dobro, vidimo iz tega, ker so rabili kar celo tiskarno ter tovorne automobile za prenašanje na razne kraje teh nemoralnih knjig, kjer so jih potem drugi na drobno razprodajali.

Mladina je morala zelo rada prebirati te "poučne knjige", sicer bi "kšeft" ne šel tako dobro izpod rok. Kaj pametnega čitva je danes itak težko spraviti med ljudi. Za neumno in škodljivo pa se kar tepejo.

Sezi n. pr. v žep študentov in druge mladine, pa boš težko zgrešil "priljubljeno čtivo". Če ga nima s sabo, ga pa hrani na skritem prostoru doma, kjer ga prebira in se naslaja z njim, ko je sam. Se je pač treba pripravljati za življenje, ki ga bo pil pozneje iz polne čaše, ko bo imel priložnost in ko bo sam odgovarjal za svoje dejanje.

Ni pa glavna krivda na mladini, če sega po taki vrsti čtiva, marveč oni, ki take knjige za nerazsodno mladno pišejo, širijo in na vse načine zapeljujejo.

V nekaterih tukajšnjih večernih listih objavljajo nekatera "gledališča" vabila na take prireditve; zraven je seveda tudi nedostojna slika, kar je dovolj velika "garancija" celotne predstave.

V našem listu smo že pisali o teh predstavah in drugih "družinskih" lokalih, zato ni potrebno še več o tem pisati. Pisali smo tudi, da našega izseljenstva v splošnem ta degenerirana kuga v splošnem ne doseže, kar je pač zasluga pametnih staršev, šole, društev in tiska.

Te zaplenjene knjige je oblast pred dnevi dala javno sežgati.

DRZEN NAPAD

V petek ob 10 uri dopoldne je do sedaj še neznan tolovaj napadel uslužbenca tvrdke "El Globo" na Paternalu, ulica Warnes 2320, Rogelia Barontija, dočim so drugi tolovajevi pajdaši čakali s pripravljenim avtom na ulici Warnes.

Tolovaj je imel sicer namen oropati Alberta Whiteja, ki vsak mesec na ta dan in ob tem času prinese okrog 40 tisoč pesov, ki so večinoma za izplačilo delavcem. Ta dan pa je prav slučajno prišel prej z denarjem. Med tem, ko je ropar čakal na Whiteja, je pa iz pisarne prišel že omenjeni Baronti, ki je nesel precej denarja na banko. Tolovaj mu je z revolverjem v roki zastavil pot in zahteval denar. Ker pa ga Baronti ni hotel izročiti, temveč je začel bežati nazaj v notranjost tovarne in klicati na pomoč, je počel tolovaj za bežečim uslužbencem streljati. Tri kroglice so ga zadele in ga težko ranile. Tolovaj pa, ne da bi dosegel svoj namen, je nato zbežal, skočil v pripravljen avto, ki je v največjem diru vzel smer po ulici Donato Alvarez ter izginil kljub zasledovanju kostov, ki so takoj, ko so zaslišali strele in vpitje na pomoč pritenili iz gostilne, ki se nahaja na vogalu Warnesa in Donato Alvarez.

Kmalu je bila na licu mesta policija, ki je dala ranjenca odpeljati v bolnišnico, nato pa zasledovale drzne tolovaje, kateri se je tudi posrečilo izslediti soferja, ki se piše Ferreyro. Ta sicer trdi, da tolovajev ne pozna ter da so ga prisilili, da jih je vozil. Policija pa mu tega ne verjame.

PRI KOPANJU UTONIL

Martin Duran, star 20 let, se je šel v nedeljo kopat v vodo, ki se nahaja pri Chacomusu. Kaj je bilo vzrok, da je kmalu nato, ko se je bil nekaj časa kopal izginil pod vodo, ni znano. Mislilo pa, da ga je zgrabil krč. Njegovega trupla do sedaj še niso našli.

ITALIJANSKO POŠTNO LETALO SE JE RAZBIL

Italijansko poštno in potniško letalo, ki je prvič poletelo iz Rio de Janeira proti Rimu, je 50 km severno od Tamanara, blizu Mogadora v francoskem Maroku padlo na tla in se razbilo.

Letalo je vozilo 3 potnike in 4 mož posadke, ki so se vsi ubili, oziroma zgoreli, ker se je letalo tudi vrgalo.

Uničena je tudi vsa korespondenca, ki se je v letalu nahajala. Kljub tej nezgodi pa zveza med Brazilom in Italijo ni pretrgana, ker

je prispelo že drugo letalo, ki vzdržuje redni zračni poštni promet.

NEVARNA IGRAČA

Vsako leto na božične praznike se otroci igrajo z raznovrstnimi razstrelivom in to kar na ulici. Mnogokrat se ponesrečijo igralci sami, ali pa kak ogorek tega razstreliva zadene mimo idočega. Pa celo v hiši, oziroma na dvorišču ni človek varen. María Bolacio, stara 19 let je stala na dvorišču hiše 825 ulice Ituzaingó, pa jo je zadelo tako razstrelivo, katero so neznanec vrgli na dvorišče ter jo po obrazu vso ožgalo, da bo najbrže izgubila levo oko.

Zgodile pa so se tudi druge manjše nezgode radi teh nevarnih igračk.

GIBANJE PREKOMORSKIH PARNIKOV

Pomorski promet se še dovolj redno vrši, posebno kar se tiče angleških parnikov, ti redno prihajajo in odhajajo, ne da bi se jim med vožnjo kaj neljubega pripetilo. Bolj redki so francoski in italijanski, ki so prej držali redno zvezo.

V soboto je odplul angleški motornik "High. Chieftain". Vozi precej potnikov, korespondence in drugega blaga.

V nedeljo je odplul francoski parnik "Formose", ki je tudi vkreal nekaj potnikov in mnogo drugega tovora.

V torek je krenil proti Evropi drugi angleški prevoznik "Almeda Star".

V sredo pa je priplul sem belgijski parnik "Copacabana".

Motornik "Oceania", ki bi imel pripluti sem 30. t. m. bo dospel šele 1. januarja. Odpluje pa 4. januarja.

Parnik "Conte Grande", ki bi imel dospeti 28. t. m. v Buenos Aires, še ni odplul iz Genove. Pač pa odpluje 30. t. m. in bo dospel okrog 17. januarja v tukajšnje pristanišče.

ZA MORILCEM SE NI SLEDU

Ze je skoro tri tedne, odkar je bila v Castelliju zlorabljen in nato umorjena 11 letna Celia Irma Aguilar, ne da bi policija mogla najti sled za ostudnim morilecem. Obiskala in preiskala je razne hiše, v katerih bivajo sumljivi ljudje in jih areti-

rali. Tudi brezposelne, ki so taberilijtan okrog je aretirala, toda tako prve kakor druge je že izpustila, ker se je izkazalo, da nimajo pri zločinu roke vmes.

Sedaj pa išče policija nekega tujega a moškega, katerega so otroci videli v tem kritičnem času tam postopati.

VOJAKI SO SE UDELEŽILI KOMUNISTIČNEGA SESTANKA

Na Božič so imeli na zemljišču, med ulico Cordoba in Estados Unidos v Rosario komunisti nek sestanek, katerega se je udeležilo tudi nekaj vojakov tamošnjih garnizij.

Policija, ki je sestanku prisostvala je vzela vse te vojake na zapisnik ter jih prijavila vojaškim oblastem.

ODGOVOR ARGENTINSKE VLADE NA NEMŠKI PROTEST

Nemška vlada je pri argentinski vladi vložila protest proti internaciji 1039 mornarjev, prostovoljno popljenega oklopnika "Admiral Graf von Spee".

Argentinska vlada je v sredo na ta protest točko za točko odgovorila ter utemeljevala svoje postopanje, ozirajoč se na mednarodni dogovor v Hagu iz leta 1899 in 1907.

Nemški mornarji ostanejo tedaj internirani v Argentini ter bodo v manjših skupinah oddani na razna dela v notranjosti dežele.

V torek je policija že začela s popisovanjem teh mornarjev ter bo trajalo popisovanje kakih 5 dni.

Za božične praznike so oblasti dovolile mornarjem, da se lahko prosto gibajo po mestu in so bili postreženi kot gostje od tukajšnjih nemških družin in društev.

NOVI PRISELJENCI

V mesecu novembru je dospel preko morja v Argentino 2.075 oseb. Od teh je 1.041 moških in 1.034 žensk. Vrnilo pa se je 410 moških in 260 žensk.

Splošno je prišlo letos čez morje v prvem razredu 11.274 oseb, lani v tem času 11.110. Zvišalo se je tedaj letos število potnikov za 164 oseb. V drugem in tretjem razredu je dospel v teh prvih 11 mesecih 13.522, dočim je prišlo lani v tem času kar čez 36.000 oseb ter se je število potnikov teh dveh razredov izredno zmanjšalo.

To zmanjšanje števila priseljencev je vsekakor pripisovati novim odredbam in pomanjkanju denarja.

hiš v raznih mestih in vaseh ter je bilo večje število mrtvih in ranjenih, katerih natančno število še ni znano.

BALKANSKA ANTANTA ZBORUJE

Danes je pričela z zborovanjem v Beogradu balkanska antanta. Tej konferenci pripisujejo velike politično važnost na Balkanu. Kako bodo zaključili, bomo drugi teden poročali.

KOMUNISTIČNO GIBANJE V JUGOSLAVIJI

Iz Beograda poročajo o velikem komunističnem gibanju v Jugoslaviji, ki bi utegnilo prinesiti slabe posledice na zvezo z Italijo. Prišlo je celo do krvavih spopadov v Beogradu, Zagrebu in Sušaku, kjer je bilo tudi nekaj mrtvih in ranjenih.

Kakor je znano je v Jugoslaviji komunistična stranka prepovedana in je število pristašev zelo majhno, kar je verjetno. Dobili so nekoliko ko na moči leta 33 in 34 ko je bila kriza.

Ze iz tega se razvidi, da pravih komunistov v Jugoslaviji ni, kajti kriza dela delavce povsod nezadovoljne, a s tem še niso komunisti. Sicer pa danes vse nezadovoljne ljudi, ki jih je zelo mnogo, smatrajo ponekod za komuniste.

Po našem mnenju pa prej omenjene demonstracije nimajo nikake zveze s komunizmom, marveč so čisto naravni izraz nezadovoljstva napram Italiji, posebno sedaj, ko išče Italija oporišča za svojo lisičja politiko na Balkanu. S tega stališča, da bodo lažje dosegli uspeh, so ponovno tudi papeža vpregli v politični voz. In iz tega razloga je bil tudi papeški nuncij v Beogradu klican v Vatikan.

NAJDENO MOŠKO TRUPLO

V torek so uslužbenca pekarnice Ortiz, v ulici Oliden 105 v okraju Lianiers, kjer ima ta pekarna svoj konjski hlev, našli v baraki tega hleva mrtvega 79 letnega Bruna Miranda. Mož je bil mrtvec že kakih 15 dni, kakor so se izrazili zdravniški izvedenci ter je umrl zadet od kapi.

NAKUP SEMENA

Izvršna oblast je dovolila državni banki, da sme izdati do 9 milijonov pesov posejila kmetovalcem, da si nabavijo razna semena za prihodnjo setev.

OTVORITEV POSLOPJA FINANČNEGA MINISTRSTVA

V sredo je bilo otvorjeno poslopje finančnega ministrstva, ki se nahaja ob ulicah Victoria, Paseo Colón in Balceare, nasproti vladne palače.

DOMAČE VESTI

ŠTORKLJA

Hčerki iz znane Furlanove družine v Villa Calzadi poročeni Cambelletti je štorklja prinesla 20. decembra ljubkega sinčka, ki so mu dali ime Karlo Evgen.

Srečnim staršem čestitamo!

IŠČE SE

Jožef Poraopat, rojen 1908 v Paredu pri Divači, ki je dospel v Argentino v septembru leta 1930 in se je nahajal pri svojem bratranecu Josipu Nedoh na Avellanedi. Išče ga njegov oče.

Če kdo ve o njem ali če bo sam čital tele vrstice naj javi na naše uredništvo.

LEPA PRILOŽNOST

Po zelo ugodni ceni se proda, oziroma prenosni zemljišče z vsemi olajšavami, dva lota, v Villa Bosch, dve kvadri od postaje. Pojasnila daje Josip Zivec, Gavilán 2678, U. T. 59 - 1025.

POIZVEDOVANJA POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires
Tukajšnje jugoslovansko kr. poslaništvo išče in poziva, da se na poslaništvu zglase naslednji izseljenci: Vrapčević Simo iz sela Stič, roj. 1903 leta. Javil se je zadnjikrat iz San Juana.

Ramuta Janez iz Metlike na Dolenjskem. Do marca meseca tega leta je bival v Loma Negra.

Češnovar Karl iz Lomna štev. 11. roj. 1905 leta. Do leta 1938 se je javljal iz Martin Guericco F.C.S.

Miladin Mate in Nikola iz Stona. Nahajališče ni znano.

Če bi kdo vedel za naslov katerega tukaj omenjenih, je naprošen, da ga javi poslaništvu.

OBIŠČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da imam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE

Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.

GARMENDIA 4947 Buenos Aires La Paternal

SOVETSJKA VOJSKA SE JE UMAKNILA S FINSKEGA OZEMLJA

Po zadnjih poročilih so se Rusi umaknili s finskega ozemlja. Poročevalci vedo povedati, da je finska vojska pognala rusko nazaj. To pa je skoro neverjetno, kajti če bi bili šli Rusi samo s koli na Fince, bi jih mogli, čene z drugim vsaj z njihovo veliko številčno premočjo, premagati.

Ozadje vsega tega mora biti zelo drugačno: ali da so se v Moskvi premislili, ali pa da Fince z vsemi sredstvi pomagajo vsi, ki so proti Rusiji in teh ni malo.

Poročila, ki pravijo o ruskem velikem številu mrtvih in ranjenih ter zmrznjenih in ujetih, so gotovo največini zelo pretirana. Kaj takega bo morda verjel kdo, ki ne pozna razmer.

Poročila iz Rusije so zelo skopa. Najbolje je malo počakati pa se bo vse lepo razjasnilo.

JUGOSLAVIJA IN FRANCIJA STA PODPISALI TRGOVINSKO POGODBO

Čeprav Nemčiji ni po volji bo Jugoslavija te dni podpisala s Francijo trgovinsko pogodbo, ki bo stopila v veljavo z novim letom.

ITALIJANSKI KRALJ PRI PAPEŽU

Italijanski kralj in kraljica sta te dni posetila papeža. Stem, zatrjujejo, sta Kvirinal in Vatikan navezala trajne politične stike.

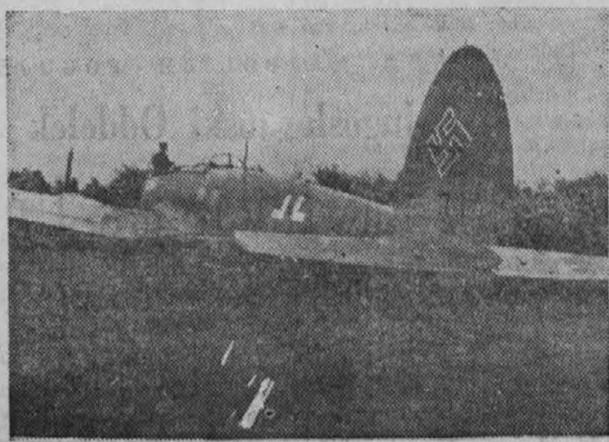
Papež pa je obratno posetil kraljevo dvojico, razne velike katedrale. Papež bo posetil razne katedrale po večjih italijanskih mestih, kar se že od leta 1870 ni zgodilo.

RUSIJA POMAGA NEMČIJI

Rusija je dala Nemčiji v zalivu Kitovaja pristanišče nemškim podmornikom od koder bodo zasledovali in potapljali zvezne ladje.

POTRES V TURČIJI

V Mali Aziji v Turčiji je bil v sredo velik potres, ki je porušil mnogo

Nemško letalo, ki so ga Francozi v okraju Lille na bojišču vrgli na tla

ščena o teh razmerah, je slednji dejal: Kadar se gre za uresničiti neki načrt, se ne vpoštevava pravice in ne ideologij. Vi g. poslanik znate zelo dobro, da neki zelo katoliški kralj ni imel pomislekov za zvezo s Turki.

Francoski poslanik v Berlinu je obvestil 21. avgusta svojo vlado, da ima vtis, da bo nemška armada v treh dneh pripravljena. Nemške čete so zbrane ob poljski meji. In res drugi dan je že šel po svetu alarm: počitnice diplomatov je konec in v Parizu so pričeli mobilizirati rezerviste. Chamberlain je še enkrat poizkusil pregovoriti Hitlerja, a ta ga je zavrnil, da ne more prepustiti usodi uboge Nemce na Poljskem.

Tako je pričela vojna drama v Evropi. Francija in Anglija sta napovedali vojno Nemčiji, ki pa jo noče sprejeti. Hitler upa, da bosta zaveznici spoznali, da je zastoj se upirati nemškimi zahtevam. Izjaloviti so se pozivi k miru od Roosevelta, belgijskega kralja in holandske kraljice. In mednarodna kriza se nadaljuje. A s tem se pričena novo poglavje.

Francozi so zelo pravilno povedali glede Hitlerja v svoji rumeni knjigi, a ker svojih grehov nobeden ne mara priznati, bi pa bilo dobro od njenih sovražnic zvedeti o njenih podvzetjih. Eno pa je gotovo, da Francija in Anglija nista svojih obljub nikoli izpolnili. Če sedaj podpirata češke in poljske ubežnike, ki se zbirajo v Parizu in Londonu, ja gredo prostovoljno v boj za svojo domovino, delata to predvsem iz svojih lastnih interesov in ne iz ljubezni do zaslužjenih narodov. Francija in Anglija sta doslej vedno znali dobiti in pripraviti manjše države na stališče, da so šle zanje po kostanj v žerjavico.

OBŠ (vošč) mđN

TALI DNEVOJZE

zdrav! S 112

Vesti

iz organizaci

Silvestrov večer v "Slovenskem domu"

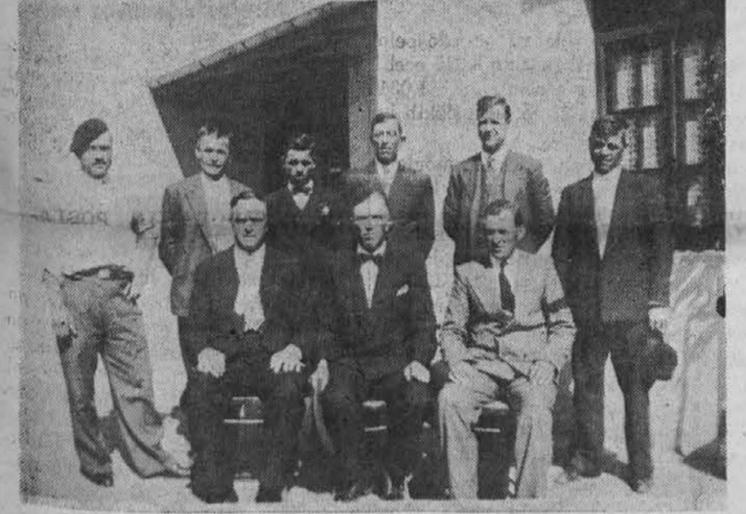
silvestrovo je studijsko...
Njen srečni starši so jo 23. t. m. januarja 18-letni dan priradili družabni večer, ki so se ga udeležile njene prijateljice ter sosede in znanec.

Da boste prišli na ta večer vsi, mladi in stari, plesalci in neplesalci, bo "Slovenski dom" priradil letosno Silvestrovo v društvenih prostorih Gral. César Diaz 1657, ki so zelo pripravi za take prireditve, kakor je Silvestrovo ali pust.

Pripravljeno bo vse najlepše, kakor smo že v zadnji številki našega lista pisali. Zato ste vabljeni vsi rojaki in rojakinje na to prireditev in zabavo, da se boste skupno z vašimi prijatelji in znanci prav po domače in v lepi družbi, med sladko slovensko pesmijo in zvoki godbe povsili in stopili vedrega lica in srca v novo leto.

ČLANSKI SESTANEK
V nedeljo 7. januarja ob 6 uri popoldne, bo v Slov. domu članski sestanek, katerega udeležiti se, je dolžnost vseh članov in članic.

IZ BAHIJE BLANKE
Vzledna Slovenka
Pred dnevi je Zvonka Novakova na koncertu žela zopet mnogo odobravanja. Imenovana je profesorica muzike in solfea.
Obiskovala je tudi večerne tečaje, ter se je učila geometrije, stenografije, daktilografije in drugih predmetov. Med vsemi je bila med najboljšimi in diplomirana. Zvonka je tudi izučena šivilja ter si s tem služ

Nekaj naših rojakov v Bahiji Blanki, med njimi Pezdire, ki mu je pred kratkem tu umrla sestra. — Na Silvestrovo se bo zbralo v Bahiji Blanki kar čez 80 naših rojakov, ki bodo ob pečenju ("asado") pričakovali novo leto

"SLOVENSKI DOM"
vabi na
SILVESTROVO ZABAVO

ki se bo vršila v nedeljo 31. DECEMBRA v društvenih prostorih GRAL. CESAR DIAZ 1657.

Spored bo jako zanimiv ter bo obsegal petje, deklamacije, solospesve, kuplete, balet, srečolov in druge zanimive točke in polnočni prizor.

Na razpolago bo dobro založen bufet, v katerem boste postreženi s svežim pivom ter mrzlimi in gorkimi jedili od naših deklet in fantov v posebnih nosal.

Sviral bo društven orkester, ki bo skrbel, da pridejo do svojega stari in mladi.

Mladina se tokrat ne bo mogla pritoževati, da je bilo premalo prilike za ples, saj bo ples začel že takoj popoldne in bo trajal do drugega dne zjutraj!

Pridite tedaj vsi na Silvestrovo popoldne v Slovenski dom, kjer boste v veseli družbi in dobrem razpoloženju zaključili staro in pričakali Novo leto — leto 1940!

O D B O R

Slovenski misjonar

Prve dni meseca oktobra sem že imel vse pripravljeno, tudi potrebno dovoljenje, da bi šel v Rio Negro med naše rojake za kakih dvajset dni. Ko sem ravno premišljeval, kako naj tamošnje rojake obvestim o mojem prihodu, me je doletelo veliko razočaranje. Dobil sem namreč brzjav od mojega predstojnika, da moram takoj oditi v Chos-Malal, ki je 100 legua oddaljen proti severu Ter. Neuquena ter se nahaja blizu mendoške meje, kjer kakih 150 km. od tam v La Barranca židajo most, ki bo v kratkem dograjen.

Župnik v Chos-Malal je nekoliko obolev in sem ga moral jaz iz Junín de los Andes nadomestiti.

Kakšna sprememba med Juninom de los Andes in Chos-Malalom. V prvo imenovanem kraju je vse lepo v zelenju in ne prevroče, v drugem pa vroče in vsi hribi in gore sama puščava, brez zelenja. Med ljudmi vlada velika revščina. Koder je voda, nekoliko obdelujejo zemljo, sejejo pšenico, da imajo vsaj nekateri kruh, drugi pa kakor je navada v Čileju, prажijo pšenico ter jo stolčejo in tako pijejo z mrzlo vodo zmešano. Ze od 9 oktobra, ko sem tu, se mi je še le dvakrat posrečilo kupiti goveje meso. Tod le kože redijo, zato jejo samo kozje meso.

Vas Chos-Malal je bila zgrajena leta 1887, ko s z vojaškimi polki obvladali Indijance. Tu je bil sedež Gobernadorja, se mi zdi da od leta 1903 do 1906. Chos-Malal se nahaja ob reki Neuquen na levem bregu. Na severu zapadu pa se steka v to reko velik potok Curilevu. Iz tega potoka se namakajo vrtovi in polja v vasi in v okolici. Zato se goji tu precej vinogradov in sadnega drevja. Vino je veliko boljše nego v Rio Negro, bodisi ker je v njem manj solitra ali tudi ker je bolj vroče podnebje.

V bližini se nahaja zlata ruda, a le manjša zrna. Manjka vode za izpiranje. Od desnega brega Neuquena so dobili lep premog in že od meseca maja tclajo. Sedaj že imajo 30

tovornih avtov za odvažanje premoga na bližnje postaje Zapala, ki je oddaljena 200 km. Morda bo med delavci in šoferji tudi kak Slovenec? Toliko uboštva in tudi sanikarnosti se nise videl na svetu, dasi sem bil že v marsikaterem kraju, kakor vidim tu. V tako veliki in bogati drželi, ki tisoči živijo v razkošju, jih je še mnogo več, ki nimaj niti vsakdanjega kruha in ne obleke. Ko sem včasih doma videl kakoga razcapanega pastirja ali pobalina, sem si mislil, da bi bil tu vsaj tako napravljen. Celo k sveči masi pridejo ravno taki. Če bi bilo dovolj dežja, mislim, bi bilo vsaj v teh krajih ki jih poznam, bolj obljudeno in manj revščine. Druga velika napaka pa je da je vsa boljša zemlja, ki je pripravna za živinorejo v rokah veleposestnikov.

Konec meseca januarja upam da se spet vrnem na moje prejšnje mesto v Junía de los Andes.

Vsem rojakom, posebno pa tistim, ki me poznajo, kakor v Villa Regina, Roca, Cipolletti, Cinco Saltos, Neuquen, Plaza Huineul, Bahía Blanca, želim srečno in blagoslovljeno Novo leto, da bi vsi v sreči in zdravju ter veselju in zadovoljstvu preživeli leto 1940!

Ludvik Pernišek

IZ UPRAVE

A. P., Córdoba. — Naročnino prejeli v redu. Pozdrav!

A. D., Chaco. — Naročnino prejeli v redu in imate še sedaj plačano do 30. 4. 41. Pravite, da pri vas dežuje in da bo letina srednja, ker so nevihte in toča, ki napravijo veliko škode. Vendar, če se vreme izboljša, se lahko še vse izgubljeno nadomesti. Hvala za pozdrave. Enako tudi mi želimo Vam in Vaši družini vse dobro in srečno novo leto!

J. in I. L., Tucumán. — Izgubljen številke smo Vam dostavili, kar upamo da ste jih dobili. Morda še bolj kot Vam je nam neprijetno, če se naši ljudje pritožujejo, da ne dobijo lista. Sicer izmed toliko naročnikov jih je zelo malo, a vedno je kakšen. List, pravite, pričakujete vedno težko, kakor pisma iz Evrope. Pozdrav vsem!

J. J., Sta. Felicia. — Naročnino prejeli v redu. Zaostale šteje, Vam bomo dostavili. — O ponesrečenem rojaku Abelu, smo že pisali v našem listu. Glede odškodnine se obrnite na Jug. poslaništvo, kjer bodo vse potrebne korake napravili. Po-

G.P.D.S. V VILLA DEVOTO
Vabilo

K veselici, ki jo priredi Gospodarsko Podporno Društvo na Silvestrov večer v svojih prostorih, SIMRBON 5148, začetek točno ob 10 uri zvečer.

Spored obeta biti jako zanimiv. Naš mešan zbor nam bo kot prvo točko zapel Hubadovo "Gor čez Izaro".

Moški zbor pa S. Jenkovo "Tiha luna".

Dramatični odsek nam bo zadnjič letos predstavil kratko, a krasno burko v treh dejanjih:

"Čevljar, bolniški strežaj"

O polnoči poslovitve od starega in sprejem novega Tisoč devetsto štiridesetega leta!

V novem letu prosta zabava, srečkanje in rajanje do jutranje zore, po taktu in ob zvokih orkestra "TRIGLAV".

Pridite vsi, da vam ne bo žal...

Za sedaj naznanjamo široki slovenski javnosti v Buenos Airesu in okolici, da priredi G.P.D.S. svoj veliki PIK-NIK v nedeljo 21. JANUARJA 1940. Vršil se bo v recreo "LANDIN", San Isidro proga R.

O D B O R

PAZITE NA VAŠE KORISTI

zaupajoč nam Vaše

PRIHRANKE V HRANILNICO
DENARNE POSILJKE VAŠI DRUŽINI
LADIJSKE PREVOZNE LISTKE (za domov in poklicne)

ker naša banka, Vaš star prijatelj, Vam nudi vedno

VSE NAJBOLJŠE POGOJE

Jugoslovanski Oddelek
Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala: Bm. MITRE 234 vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires: **CORRIENTES 1900** vogal Río Bamba.

Za Vaše prihranke v naši HRANILNICI plačamo obresti 4 krat letno.

L. P., Misjonar v Neuquenu. Naročnino imate plačano do začetka preteklega leta. Hvala za članek. Sprejmite naše pozdrave!

J. L., Tomás de Zamora. — Naročnino prejeli v redu, kakor tudi za tiskovni sklad. Hvala! Naročnik lista želi odčitati izhajanje Vaših Vaših družina z veseljem čitate. Glede imenjenega rojaka, nimamo maslova četudi nam ga je poslal, ga nismo dobili. Naj ga nam ponovno pošlje, svedča najbolje z naravnino skupino. Pozdrav Vam in Vaši družini!

Srečno in veselo
Novo leto
vošči svojim cenj. odjemalcem
Franc Klinec
Prođaja oglja, premoga, drv in krompirja z dovažanjem tudi na dom
in se jim še za naprej priporoča
ACHEGA 2950, U. T. 51-6733
Bs. Aires — Villa Urquiza

TOVARNA MOZAIKA
Albert Gregerič
želi svojim odjemalcem
Srečno in veselo
Novo leto
ter se jim še nadalje priporoča
JOSE PEDRO VARELA 5233
U. T. 50-5383 — V. Devoto

SREČNO IN VESELO
Novo leto
želi jugoslovanskim izseljencem
Angel Velyanovsky
uvoz jugoslovanskih suhih gob
25 DE MAYO 726 - U. T. 31-3315
Buenos Aires

Marijan Cigoj
vošči vsem obiskovalcem svoje-
ga kegljišča in krogljišča
Srečno in veselo
Novo leto
ter se jim tudi v bodoče
priporoča
WARNES 2113 — BS. AIRES
LA PATERNAL

SREČNO IN VESELO
Novo leto
želi svojim cenj. odjemalcem
Franc Kurinčič
Zaloga vina "La Superiora"
ter se jim priporoča še za
nadaljni poset
GARAY 3910 — BS. AIRES
U. T. 61 - 5384

TRGOVINA OBUVAL IN SOLSKIH
POTREBSČIN
Albert Beltram
želi svojim odjemalcem
Srečno in veselo
Novo leto
ter se jim še nadalje priporoča
DONATO ALVAREZ 2388
La Paternal — Bs. Aires

TVORNICIA LIKERJEV TROPNOVCA in SLIVOVICE
Zlatko Badel
vošči vsem jugoslovanskim izseljencem
Srečno in veselo
Novo leto
ter jim priporoča svoje pristne izdelke
AVDA. MAIPU 3146-50
OLIVOS
U. T. 741 Olivos 1304

RESTAVRACIJA PRI ŽIVCU
vošči svojim cenj. gostom
Srečno in veselo
Novo leto
in se jim tudi za v bodoče toplo priporoča
Emil Živec
OSORIO 5089 BS. AIRES
LA PATERNAL

Slovinci doma in po svetu

ITALIJI PRIMANJKUJE BENCINA

Kolesa mesto avtomobilov

Trst, oktobra. — Ko je bila takoj od početka vojne v Evropi odrejena skrajna omejitev porabe bencina in se je zaradi tega močno omejil avtomobilski promet, je nastalo vprašanje, kaj storiti, da se ne bi poslovno življenje, v katerem so imela brza vozila že važno vlogo, spet zaostalo in ne bi gospodarstvo zaradi tega bilo močno oškodovano. Tovarne koles so takoj spoznale, da je nastopila za njihovo produkcijo nova konjunkturna, in v vsej naglici je bila organizirana velika reklama za kolesa, ki lahko v znatni meri nadomestijo avtomobile, posebno v krajevnem osebnem prometu. Tudi oblasti so spoznale pomen še pred kratkim malo uporabljanega in še manj vpoštevane vozila. Da bi mu pomagali do veljave, so se celo znani politiki in visoki državni funkcionarji ob raznih prilikah pojavljali na kolesih. Listi so celo objavljali slike zunanega ministra Ciana, glavnega tajnika fašistične stranke Staraceja in drugih veljakov, kako so uporabljali kolesa na svojih potih. Tudi v Julijski krajini, kjer se je avtomobilski promet prav tako v izredni meri omejil, so prišla kolesa spet do veljave in tudi tu so razni prvaki fašistične stranke in zastopniki oblasti pričeli javno uporabljati ta vozila, da bi ljudi pridobili za njihovo uporabljanje in jim vzeli občutek, da je kolo le za revne ljudi.

Z gospodarskega vidika pa je imela konjunkturna s kolesi povsem naravno posledico, da so se cene teh vozil nenadno pričele močno dvigati. Povpraševanje po njih je v hipu tako zelo naraslo, da je bila taka reakcija neizbežna, čeprav jo je bilo mogoče predvideti. Oblasti so bile sprito tega prisiljene seči v vsej naglici po nekaterih ukrepih, ki naj odpravijo visoke cene koles. Prav te dni je istrski prefekt v posebni okrožnici podestatom in občinskimi komisarjem odredil, naj izvajajo najstrožjo kontrolo nad cenami koles v trgovini na drobno ter ga takoj obveste o vsaki podražitvi koles in njihovih delov.

ZRTVE STRUPENIH GOB

Tudi po Goriškem in na Krasu je sprito zadnjega deževja mnogo dela za gobarje. Če smemo verjeti neki vesti iz Opatije, so v gozdovih pod Učko te dni našli celo gobo, ki je imela v klobuku premer kar 60 cm in je tehtala nič manj nego 9 kg. A niso imeli vsi gobarji take sreče in prav te dni se je pripetilo celo nekaj primerov, da so nabrali strupenih gob in jih tudi zaužili. Tako so pripeljali v tržaško bolnišnico nekoga 16 let starega dijaka Grižona, njegovo mater in neko Marijo Sivčovo s Senožec, ki so se smrtonovarno zastrupili z gobami, ki jih je fant nabral pod Vremščico. Njihovo stanje je zelo nevarno. Drug tak primer se je pripetil v Avčah pri Kanalu, kjer je neki delavec zaužil strupene gobe, ki si jih je sam nabral. V goriški bolnišnici so mu k sreči toliko pomagali, da je izven nevarnosti.

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezn. maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se o 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

ZELEZNIŠKA NESREČA V ISTRI

Na železniški progi Herpelje—Pulj je pred dnevi iztiril motorni vlak med postajama Novaki—Pazin. Prvi vagon je na ostrem ovinku vrglo s tira kake štiri metre globoko v jarek, tako da se je popolnoma razbil. Posledice nesreče so bile strašne. Vse naokrog je ležalo razbite ogrode vagona, ranjeni potniki in njih prtljaga. Dve osebi sta bili ubiti, veliko drugih je bilo težko ranjenih. Stirje izmed njih so na potu v bolnico izkrcavali. Nad dvajset ljudi se zdravi v puljski bolnici. Potniki, ki so se vozili v drugem vagonu, ki je ostal na tiru, so ranjenecem do prihoda sanitetnik od delkov priskočili na pomoč. Kaj je zekrivilo nesrečo, bo pač ugotovila preiskava, a ljudje so mnenja, da je krivda ta, da na takih ovinkih motorni vlaki ne bi smeli voziti s tako naglico in li se slične nesreče preprečile. Nesreča je napravila v vsej deželi najgostljivi vtis.

SMRTNA NESREČA

V tržaških pristaniških skladiščih se je pri delu smrtno ponesrečil 49 letni Karel Leopold, ki je bil zaposlen pri nekem žerjavu, s katerega je padel tako nesrečno, da si je zlomil tilnik.

AVTOMOBIL JE NA OPČINAH POVOZIL 65 LET STAREGA TEŽAKA

Težaka Karla Žerjale, ki je baš odnašal več kovčegov z nekega drugega voza je avtomobil povozil. Žerjal je dobi nevarne poškodbe po glavi in drugod po telesu ter so ga v naglici prepeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

ZRTEV GRANATE

V bližini Sv. Duha na Banjščici je 22 let stari Lojze Bucik našel granato, ki jo je takoj skušal razstaviti. Sprito udarec z dletom mu je eksplozirala. Dobil je smrtno nevarne poškodbe po vsem telesu. Velik drobec granate mu je odtrgal levo roko. Prepeljali so ga v goriško bolnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da bi ga ohranili pri življenju.

NOVA GROBOVA

V Trstu sta te dni umrli Jakob Valentič v starosti 65 let in Drago Blokar, star 31 let.

MRLIČ NA CESTI

Na cesti proti stari gori pri Gorici so našli kmetje, ki so se zjutraj odpravljali na delo, sredi ceste truplo neke ženske, o kateri so na prvi mah sodili, da se je ponesrečila. Kmalu je vsa okolica vedela za nesrečno smrt Marije Volfove, stare 46 let in doma s Turjaka. Sodna komisija, ki je truplo pregledala, pa je ugotovila, da na njem ni nobenega znamenja nasilja, nego je Volfova zadela srčna kap, ki ji je moral takoj podleči.

KAZNOVANA CELA VAS

Podraga pri Vipavi. — Ker so domačini dva dni pred določenim terminom začeli s trgatvijo, so bili vsi brez izjeme kaznovani. Vsa vas je tako morala plačati dvatisoč lir globe.

TUDI GOŠKI KMETJE SO BILI KAZNOVANI

Goče pri Vipavi. — Ko so pričeli s trgatvijo, je prišla v vas financa in zahtevala od kmetov da morajo groziti, preden ga odnesejo v klet, razpisno stehati in v skladu z naj-novejšimi predpisi odstopiti 20 odstotkov državi. Kdor je spravil grozde v klet, preden ga je stehal v prisotnosti finančnih organov, je bil teško kaznovan.

DROBNE VESTI IZ NAŠIH KRAJEV

Bukovica. — 30-letni Emil Klavčič je padel s senika in se težko ranil. Zdravniki so izjavili, da bo ozdravel v 50 dneh, ako ne nastopijo komplikacije.

Trst. — Umrli so: Valentič Jakob 65 let, Rebula Franc 67, Mihelčič Josip 53, Domanjko Leopold 70, Lojz vd. Aleč Marija 95, Mohovič Ivan 66. Lozej por. Ferluga 74, Debenjak Evgen 27.

Opatjeselo. — Naznanjena sta bila Karl Mrlič in Karl Spaal, ker sta organizirala plesno prireditev ter nista javila oblastem.

Lokve. — Družina Čok je dobila 700 lir nagrade za dvojčke.

Opčine. — Dvakrat na teden, namreč ob četrtkih in petkih, imajo sedaj po vsej Italiji brezmesna dneva. Po lišah in gostilnah hodijo posebni organi nadzorovat, ali se ta odredba strogo izvaja. Pretekli teden so ti organi v neki gostilni na Opčinah odkrili, da je v juhi, ki se je kuhala na ognjišču plavala polovica klobasa, v neki drugi gostilni v istem kraju pa so potegnili iz lonca z juho kost pršuta, katere se ni držalo prav nič mesa. To je zadostovalo, da sta bila oba gostilničarja kaznovana s tem, da so jima zaprli lokal za dva dni.

Dolina pri Trstu. — Po raznih lokalih v našem kraju so morali razobesiti napise, da je gostom prepovedano govoriti slovenski.

Pazin. — Tukajšnji trgovci in obrtniki so bili pozvani na sindikat, kjer so jim prepovedali odslej govoriti hrvaški s strankami, ako se ne hoče izpostaviti nevarnosti, da izgube dovoljenje za obrt ali trgovino.

Pazin. — V neki vasi na Pazinskem so fašisti kar v cerkvi vzeli otrokom molitvenike "Oče budi volja tvoja", češ da jih ti hrvaški molitveniki pokvarjajo!

Sv. Križ pri Trstu. — Ker so speljali novo cesto mimo posestev naših kmetov, morajo ti sedaj plačati večje davke, češ da so njihova posestva z novo cesto pridobila na vrednosti.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovcem. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Na Doberdobski planoti

Gorica...

Na uho mi zveni slovenska govornica. Zazdi se mi, da sem v Ljubljani... Avtobusi čakajo. Na Doberdobsko planoto bodo zdirjali z nami, tja, kjer so v tisočih za domovino umirali slovenski fantje in možje... Avtobusi beže.

Gledamo skozi okna. Prostranstvo se vzpenja polagoma vedno višje, vedno bolj kvišku. Valovi hribov, gorovja valove okrog nas. Soča blesti v smaragdnozelenu svitu, koruza raste, breskve zore...

Na najvišji hrib, 604 m visok, Sv. Mihael (ki baje ni več naš), se vzpenjajo avtomobili. Z vseh strani se nam režijo črne kaverne... Na vrhu smo.

Kakor nekakšna terasa je Sv. Mihael, izravnan pred vhodom v ogromno kaverno... Na tej terasi je muzej in razni spomeniki. Visok, okrogel spomenik stoji tam. Ves je graviran z imeni. Čitam: "65 dobrovoljcev, odlikovanih z zlato medaljo, padlih v čast in ponos domovine". Dalje je spomenik — razstreljen top. Zopet drugi tam ovenčan s trnjevim vencem. Italijanski je napisano na njem, da je v čast "Dobrovoljen, Splitčanu Francescu Rismondu di Spalato, ki je padel za domovino, boreč se, da bi postal Split italijanski".

Nehote se nam vsem vstavlja vprašanje: Kako druge države časte svoje junake. — Kako jih časti naša Jugoslavija?...

Skozi kaverno korakamo. Svetloba poneha. Noč. Kakšnih 60—70 korakov gremo v temi. Nato se zopet zasveti. Odprtina. Tam je stal nekoč velik top in bruhal pogubljenje.

"Italijanska kaverna je to", pojasnjuje spremljevalec. "Ko so Italijani zavzeli "Sankt Miheli", ga je izvrtila italijanska vojska."

"Kje pa je avstrijska kaverna," je vprašal ženski glas. "Tista v kateri si bil ti, kakor si pripovedoval?"

"Videla jo boš. Ta je na drugi strani."

Stopimo iz kaverne. Na levo je tabla, na nji je zapisano, da je to vhod v avstrijsko kaverno.

Stopimo v njo. Nekoliko ožja je. Srce se nam nehote stiska. Mnogo jih je zdaj zopet tu, ki so bili takrat — pred dvajsetimi leti — v tej kaverni s smrtjo v pesteh.

"Tu smo bili," slišim glas. "Italijani so nas obsipavali z granatami, bombami. Mi smo pa samo čakali pravega trenutka, pa smo jih kosili."

"Kako?"

"Ko so Italijani po večdnevem streljanju s topovi mislili, da so nas že dovolj prelučjali, so naskočili. Mi pa tedaj iz kaverne. Nastavili smo mitraljeze in kosili. Obsipavali jih z ročnimi granatami. Če je bilo potrebno, smo tudi lizali z ognjem."

"Kako z ognjem?"

Bil je top s širokim žrelom. S posebno patrono. Ko je ustrelil, se je iz žrela razlil ogenj. Zagorelo je na široko in vsiljivo kar polizalo."

"Lahko se zdaj to pripoveduje," je rekel nekdo drug. "Ali doživeti nekaj takega, vrag vzemi. Matičič je v svoji knjigi: Na krvavih poljanah to krvavo opisal, pa še ni nič, kakor je bilo v resnici."

"Da, hudič je bila vsaka granata," je dodal drugi. "Tresknila je ob kamen, se razletela, razdrobila kamenje in vse to je deževalo po nas in nas tudi kosilo."

Preko vrha Sv. Mihaela je še zdaj strelski jarek. Samo krvi ni več v njem, kakor je bila tiste dni, trupel ni več v njem, kakor so ležala nepokopana takrat. Je pa tam še žična ovira. Vsa zarjavela, a vsa tksna kakor tiste dni. Samo kosov človeškega mesa ni več na nji in raztrganje obleke.

"Sveta tla so to," svari spremljevalec. "Samo po stezicah hodite, ne kjerkoli. Polna usahte krvi človekove so ta tla..."

Vsak pripoveduje in kaže, kjer je ležal v strelskih jarkih, na katerem hribu je bil in kako je bilo takrat. Kdo bi vse to popisal? Tam, v knjigi Ivana Matičiča: "Na krvavih poljanah", je popisano vse z grozo in resničnostjo, a še vse premalo, kar je bilo.

Tam doli se vije Soča. Videti je, kakor raztrgan belosivi trak. Gorica tam pri njej, kakor bi posejal nekdo breskvine koščice, večje in manjše — tam na kupu, tam zopet raztreseno.

Spremljevalec razlaga:

"Tista velika vas tam je Ločnik. Tam so Slovenci. Dalje potem je že mešanica s Furlani. Tam preko je Krmin. In vse tisto gorovje — vse to so Slovenci."

Deset ofenziv je bilo. Strašne, grozovite. Žrle so žive ljudi. Kdo bi jih opisal. Od 18. avgusta do 11. septembra 1917 je bila najhujša. Bilo je, kakor da je peklo odprlo svoja žrela, in mislili smo, da bomo izkrcavali mi in Italijani.

V šesti ofenzivi je padla Kalvarija, tisti hrib tam blizu Gorice. Kalvarija je bil centrum doberdobskih bitk. Trije križi so bili na tem hribu pred vojno. Zato ime Kalvarija. Zdaj je tam spomenik padlim. Dalje tam vidite Fajti hrib. Torišče bojev, ko je padla Kalvarija.

Sv. Mihael grob mnogih fantov.

Pri prvem napadu s strupenim plinom, ki ga je ukazalo nemško-avstrijsko poveljništvo, je zaspalo 250 častnikov in nad 6500 vojakov. Zaspali so, kakor je zapisano na spomeniku na Sankt Miheli. Večni mir jim Bog daj!

Na samem vrhu Sv. Mihael čitam na stebru vklesano:

"Za ta vrh je bilo 18.900 mož mrtvih, 77.671 ranjenih in 15.593 pogrešanih. Skupaj 112.163 mož."

"Pogrešanih", je vprašala zraven stoječa gospa, čitajoča statistiko. "So pobegnili?"

"Kdo bi razložil," je odgovoril Slavko. "Morda jih je raznesla granata na sončen prah, morda so padli kam in strohnili. Zakaj legitimacije od njih, vsite v hlačenem žepu, niso našli. Skriti se kam in zbežati — ni bilo mogoče."

"Sto dvanajst tisoč", je ponovila gospa z grozo. "Še izgovoriti to številko ni lahko. In za to kamenje, za ta vrh, je moralo ugasniti sto dvanajst tisoč življenj? Na povelje nekoliko ljudi?"

"In sto dvanajst tisoč mater žena, otrok, in staršev je zajokalo in nikdo ni hotel slišati", je dodal nekdo zraven stoječih.

Ubogi trpini.

Pred spomeniki dobrovoljcev, pred muzejem se je zopet oglasila "libera" v slovenskem jeziku. Zdaj triglasno. Pelj so jo trije bivši kurati. In nato "Očenaš".

Čudovito zveni sedaj slovenska molitev. Morda kdaj ne bo več tako, ko bo Gorica in kar je našega tam okoli zopet naše....

(Janez Samojov)

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

MODERNA KROJAČNICA

Peter Capuder

izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.

AYACUCHO 975 — BS. AIRES

U. T. 41 - 9718

Smrt delavskega voditelja

Trbovje, 27. oktobra. — Dne 24. t. m. je po večletnem bolehanju preminul Ignacij Sitar, znani in zaslužni borec za delavske pravice, organizator rudarskih in steklarskih delavcev, javni delavec in večletni župan v Trbovljah. Pokojni je bil predstavnik slovenskega socialističnega gibanja izza tistih dni, ko se je slovenski delavski pokret moral boriti proti nepremostljivim oviram za izboljšanje svojega skoro brezpravnega položaja. Življenje je Ignaciju Sitarju odredilo pot trpljenja, dela, samozatajevanja, ki pa ni bila nič manj pot uspehov na poljih njegovega udejstvovanja, katero mu je prineslo laskavih priznanj v delavskih vrstah, pa tudi odlikovanja z najvišjega mesta za usluge, ki jim je storil našemu delovnemu ljudstvu in državi. Po svojem začetnem delovanju v Gradcu, na Dunaju, Šleziji in v Trstu se je stalno nastanil v Trbovljah, ki so bile najprikladnejše torišče za urenitve njegovih socialnih stremeljenj med tukajšnjimi rudarji.

V polnem razmahu mladih delovnih sil je zastavil svoje zmognosti pri raznih delavskih organizacijah kot blagajnik, tajnik in vodja, kot preosnovatelj Unije slovenskih rudarjev, zlasti tudi kot vnet zadrževal delavcev. Kot tak je v kratkem času uspel leta 1909 z dograditvijo "Delavskega doma", v katerem so se naselile potem vse delavske organizacije. S posebno pozornostjo in prirojenim socialnim čutom se je lotil ureditve raznih delavskih perečih vprašanj, se zavzemal posebno za pravice staropokojencev ter izdejstvoval naknadno izplačilo preizkušanih pokojnin. V vojnem času je izposloval vojaškim vpoklicancem podporo pri Bratovski skladnici. Kot večletni trboveljski župan je pričel s socialnopolitičnimi ukrepi, ki naj bi tudi v občinski politiki ščitili interese trboveljskega delavstva.

Takrat so se gradile prve občinske stanovanjske hiše za rudniške uposlojence, v sodelovanju s pok. ravnateljem Voduškom pa je izvedel izgraditev meščanske šole, občinske klavnice in kopališča.

Poslednja pot pokojnika je najbolj pokazala, da je Sitar užival simpatije pri vseh Trboveljčanih, pa tudi v delavskih vrstah izven Trbovelj. V sprevid so se uvrstili poleg številnih rudarjev občinski odbor z županom Plavškom na čelu, občinski uslužbenci, zastopniki trboveljskih, zagorskih in hrastniških delavskih organizacij, hrastniški župan Malovrh, trboveljska in rudniška gasilska četa, lovsko društvo in mnogobrojno občinstvo vseh slojev. Ob tužnih zvokih delavske godbe se je sprevid pomikal proti pokopališču, kjer so se od pokojnika s čustvenimi govori poslovili Murnu v imenu Delavskega doma in trboveljskih rudarskih organizacij ter občinskega kluba delavcev, kmetov in obrtnikov. Čobal v imenu Zveze rudarjev, župan Malovrh za hrastniško delavstvo, zastopnik lovcev, Viktor Eržen pa v imenu socialističnega gibanja v Sloveniji. Delavski pevski zbor "Vzajemnost" je s sodelovanjem hrastniških delavskih pevcev zapel Prelovčev žalostinko "Zadnje slovo". Delavska godba pa je zaigrala žalostinko. Domača gruda je pokrila krsto, vence za vencem je zakril poslednje počivališče pokojnika.

POVODENJ V DRAVINJSKI DOLINI

Poljčane, novembra — Medtem ko smo zabeležili, da je na Boču in bližnjih marjških vrhovih zapadel prvi sneg, smo dobili danes navsezgodaj zjutraj poplavo. Po večerajšnjem jutru se je zvečer vsul dež in je vplivalo nato skozi vso noč kakor iz škafa. Zjutraj so bile njive in travniki pod vodo. Iz svojih strug je stopila Brežnica s pritoki in na nekaterih mestih tudi Dravinja, tako da je vsa dolina podobna jezeru. Ker je nebo še vedno grozeče oblačno in vode še vedno naraščajo, kaže, da bo voda nastopila še više. Že zdaj je napravila mnogo škode. Po nekod je vdrla v kleti. Odnela bo mlado žito z njiv in otavič. Nekateri se niso mogli spraviiti korenja in repe in upravičeno tarnajo nad škodo — kar jim ni pozeblo, bo zdaj odnesla voda. Na nekaterih mestih je voda prestopila tudi prehode cest ter je tako močno oviran promet. Ker prav zdaj tukaj nalagajo jabolka, bodo imeli trgovci zaradi nastale povodnji škodo. Če bo še deževalo dalje, bo voda v kratkem tako narasla, da bo Dravinjska dolina povsem odrezana od prometa. Mnogo otrok danes zaradi vode ni moglo v šolo. Voda ogroža tudi tukajšnjo električno centralo in je bil zjutraj tok prekiniten.

Z NOŽEM UMORILA OTROKA

Celje, novembra. — V Št. Janžu se je pripetil dogodek, ki je močno pretresel vso faro. — Podpečanova Cecilija, sestra posestnika Podpečana, je z nožem prerezala vrat svojemu dveletnemu nečaku, da je na mestu izdihnil. Ko je Podpečanova mati Ana šla k bližnjemu potoku po vodo, je slaboumna Cecilija zgrabila velik kuhinjski nož in z njim prerezala otroku vrat od ušes do ušes. Mrtvega otroka je položila pred hišni prag, krvave sledove pobrisala z obrisačo, nato pa zbežala. Orožništvo je storilko izročilo sodišču. Pri razpravi pa se je ugotovilo, da je Cecilija neuračunljiva. Tudi zdravnik je podal mnenje, da je Cecilija v močni stopnji slaboumnosti. Danje je izvršila verjetno v patološkem momentu, ki je izhajal iz njene duševnega stanja. Sodišče je zaradi tega odredilo, da se začasno odhoda v zavod za zdravljenje duševnih bolezni.

NOV PREMGOVNIK

Iz Maribora poročajo, da pri Homcu kopljejo premog iz novega premogovnika. Premog je že v prometu in je glede kakovosti nekoliko slabši od onega iz leškega rudnika. Premogovnik namreč še nima čistilnih naprav.

NESLANA ŠALA PLAČANA Z ŽIVLJENJEM

Kmet Radoš Tomašević iz Sadjevcev pri Kraljevem si je dovolil s svojimi siromašnim sovaščanom Radošem Acovičem zelo neslano šalo. Nekega dne je prišel k njemu in mu zaupno povedal, da je našel zanj nevesto, ki mu bo prinesla 200.000 din dole. Siromašni Acovič je bil kajpada ves navdušen in se je koj prišel pripravljati za svatbo, kolikor je pač s svojimi skromnimi sredstvi utegnil. Na večer, ko bi morala biti svatba, je Acovič odšel na dogovorjeno mesto, kjer ga je res čakala bogato nališana nevesta. Acovič jo je prijel za roko in jo odpeljal v svojo hišo, kjer so že čakali svatje. Čudno pa se mu zdelo, da nevesta ne spregovori nobene besede. Toda misleč, da gre to na rovaš njene sramožljivosti, si zaradi tega ni preveč belil glave. Po slovesnosti je šel

v sobo, kjer ga je že čakala nevesta. Ko pa ji je odgrnil pajčolan, je spoznal, da je postal žrtev nesramne šale, kajti izpod pajčolana se mu je prikazal Tomaševićev obraz. Tomašević se je namreč našemil v nevesto. Neslana šala se je kmalu razvedela po vsej vasi in ubogi Acovič je postal tarča posmehovanja. Toda Tomašević je drago plačal svojo šalo. Nekega večera ga je Acovič v družbi več svojih prijateljev počakal v zasedi. Ko je prišel Tomašević mimo, so ga napadali pobili s koli in mu prizadejali tako hude poškodbe, da jim je podlegel.

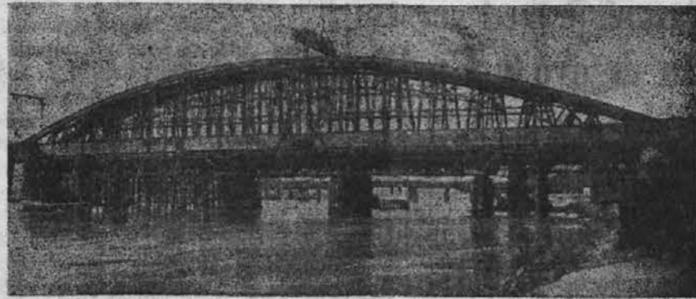
KOMUNISTIČNA LISTA

"Hrvatska Straža" je prinesla v dveh člankih obravnavo, ki v njej pokazuje, kako v docela komunističnem smislu na Hrvaškem piše list "Seljačka misao", ki se na zunaj dela, kakor bi zastopala Radičeve ideje, pa zastopa v resnici boljševiske ideje. Za njo je zdaj nastopil še drug list "Naše Novine", ki jih izdaja dr. Adžija. Oba lista pišeta docela v boljševiskem duhu.

PREBIVALSTVO JUGOSLOVANSKIH MEST V LETU 1931

Mesto	Prebivalcev
Beograd *	238.775
Zbreg *	185.581
Subotica	100.058
Sarajevo	78.182
Skoplje	64.807
Novi Sad	63.985
Ljubljana	59.765
Split	43.808
Osiijek	40.337
Šibenik, okol.	37.284
Niš	35.284
Maribor	33.131
Bitolj	32.982
Petrovgrad	32.831
Sombor	32.334
Senta	31.369
Vršac	29.411
Velika Kikinda	28.400
Kragujevac	27.208
Banja Luka	22.165
Karlovec	21.210
Mostar	20.295
Stara Kanjiža	19.008
Dubrovnik	18.765
Sušak	16.111
Varaždin	14.612
Sremska Mitrovica	13.839
Slavonski Brod	13.776
Ruma	13.403
Vinkovci	13.267
Sisak	10.915
Vukovar	10.862
Virovitica	10.652
Bjelovar	10.252
Koprivnica	9.472
Cetinje	8.928
Celje	7.602
Sl. Požega	7.125
Križevci	7.035
Korčula	6.564
Sr. Karlovec	5.587
Petrinja	5.536
N. Gradiska	4.218
Senj	3.072
Hvar	2.882
Bakar	2.075

* Danes Beograd šteje okrog 300.000, Zemun 28.074, Pančevo pa 22.084; Zagreb okrog 235.000 duš.

Nov železniški most čez Savo pri Zagrebu

Starčki v Jugoslaviji Za kratek čas

Statistični letopis za leto 1938-39, ki ga je vprav izdal državni statistični urad, prinaša med drugim tudi podrobno statistiko o prebivalstvu Jugoslavije po starosti, in sicer na podlagi ljudskega štetja iz leta 1931. Iz te statistike izhaja med drugim zanimiva ugotovitev, da je bilo leta 1931. v naši državi 101.992 starcev in stark v starosti 80 let in več. Oseb v starosti 90 let in več je bilo 15.280. Sto let in preko sto let starih ljudi pa smo leta 1931. našli nič manj kakor 2231. Ta številka znova potrjuje, da smo zares zdrav in krepak narod, saj živi večina teh starcev in stark v zelo primitivnih življenjskih razmerah, zlasti v pogledu higijene.

Še bolj zanimiva pa je ugotovitev, da pri nas ni redkost niti starost 110 ali 120 let. Oseb v starosti 100 do 104 leta smo našli 1720, v starosti 105 do 109 let tudi še 267. Starcev in stark v starosti 110 do 114 let je bilo 142, v starosti 115 do 119 pa še 40; skoro neverjetno pa se zdi, da smo našli 62 ljudi, ki so bili stari 120 let in več. Človek bi sodil, da so med njimi taki, katerih starost ni točna, vendar je iz statistike razvidno, da so osebe, katerih starost ni znana, posebej štete (takih oseb neznane starosti navaja statistika 1785).

Tudi dravska banovina ima mnogo ljudi, ki dosežejo izredno starost. Leta 1931. smo našli 6567 oseb v starosti 80 do 84 let, 1861 oseb v starosti 85 do 89 let, 269 oseb v starosti 90 do 94 let, toda le še 28 oseb v starosti 95 do 99 let, in končno samo tri osebe (starke) v starosti 102 leti, 105 let in 114 let.

Od skupnega števila 2231 starih ljudi, ki so dosegli sto let in preko sto let, so bili torej v Sloveniji le 3, pa tudi v savski banovini jih je bilo le 34 in v primorski banovini 54, v dunavski pa že 75, v vrbaski 188, v drinski 511 in v vardarski 733 (vrhu tega v Beogradu 15). Največ preko sto let starih ljudi imajo torej v Srbiji, Črni gori in Bosni.

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja **FRANCA KLANJSEK** Marcos Sastre 4363 V'ila Devoto U. T. 50-0277

Trgovina čevljev BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat. Dto. Alvarez 2288 — Paternal Buenos Aires

Rojaki

Predno si naročite obleko OBIŠČITE **KROJAČNICO Cirila Podgornik** ki vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje CENE ZMERNE **TINOGASTA 5231** Villa Devoto

Slov. Babica

FLOMENA BENEŠ-BILKOVA diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernándeza. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane. Ordinira od 9 zintr. do 9 zvečer **LIMA 1217 — BUENOS AIRES** U. T. 23. Buen Orden 3389

KROJAČNICA "GORICA"

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICA", kjer boste vedno najbolje in po vašem okusu postreženi. Imam na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine. Prepričajte se sami o moji ponudbi in nizki ceni. Priporoča se: **Franc Leban** **WARNES 2191** **BUENOS AIRES** Nasproti postaja La Paternal

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd. **Rayos X, Analisis** Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.— Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12. **GOVORI SE SLOVENSKI** **SUIPACHA 28**

Razmerje med verstvi in državo v Rusiji

Od vseh nasprotnikov boljše razmerje se je ohranilo do danes samo v Rusiji, in to kljub razdejanju mnogih cerkva ter preganjanju duhovstev in vernikov. Pravoslavna Cerkev se ni zadovoljevala samo s tihim odporom. Ko so padale krogle in drobci šrapnelov po Kremlju, so ostale vse svete podobe nedotaknjene. Pravoslavni patrijarh Tihon je proglasil to za čudež in v njegovo proslavo organiziral velik spreved vernikov po Moskvi. Vsa Cerkev je bila zato kaznovana in mučena, patrijarh pa konfiniran. Pravoslavje je moralo prestatiti osnovanje žive cerkve, ki jo je podpiral sovjetski režim in odcep ukrajinskega dela. Zelo je zadel pravoslavje tudi prihod papeževga odposlanstva, ki je prineslo pomoč gladijočim, ker se je takrat sovjetska vlada kazala pripravljeno skleniti konkordat z Vatikanom. Zedinjenje pravoslavja s katolicizmom pa se je zdelo Tihonu nekaj strašnega in hujskega od mučeništva. Zato se je pomiril z vlado in pristal na oddajo cerkvenih dragocenosti državi. Njegov pogreb je bila zadnja javna demonstracija desetisočev proti boljšeizmu.

Dotlej je bila dovoljena religiozna in protireligiozna agitacija. Po Tihonovi smrti je ostala dovoljena samo brezbožna agitacija in ustanovljena Zveza brezbožnikov kot strankarski aparat za zatrtje vere. Njegovo delovanje pa je moglo odpraviti samo zunanje znake vere. Inozemski opazovalci so namreč l. 1933. opazili v odprtih pravoslavniških cerkvah nabito ljudi in to več mladine kot starih, tiste mladine, o kateri je verjel sovjetski režim, da je vzgojena v brezbožnem duhu. Brezbožništvo je postalo za marsikoga le zunanost. Mlada dekleta, ki je prišlo z dežele v mestno tovarno, da napravi revolucionarno kariero, je ostalo v srečnem verno. Da bi dobila podporo in službo, je na tovarniških sestankih ognjevit govorila brezbožen govor in bila članica brezbožne zveze. V članski izkaznici te zveze pa je imela v znak pokore košček sveče iz cerkve, v kateri je plačala za mašo, ker se je doma pripetila svojcem kaka nesreča. Sovjetska miselnost zaradi svoje materialistične miselnosti ni priznavala precej duševnih in duhovnih vrednot, temveč je gledala v vsakem pojavi nekaj stvarnega. Dolga leta so ji pokazala, da teorija in filozofija še nista življenje.

Leta 1934. je izjavil visok sovjetski uradnik: "Če bo začutil naš delavski razred, ko bo socializem dograjen in ne bo zanj več nevarnosti, potrebo po veri, ga bomo v tem zadovoljili." Letos so pričeli milejše postopati s Cerkvijo, češ, človek je lahko globoko religiozen in obenem ognjevit sovjetski domoljub. Brezbožna agitacija je krenila na pot čistega prepričevanja, dovoljena je bila služba božja, verska agitacija pa še ve dno ne. Preporod pa je doživel samo pravoslavje, ker katolicizem in židovstvo nista imela naraščanja v svojih bogoslovjih, in zato tudi ne novih duhovnikov. Pravoslavci in muslimani imajo bogoslovja, ki so edine zasebne šole v sovjetski državi.

Nekdaj so hodili v pravoslavna bogoslovja samo sinovi pravoslavniških duhovnikov, da bi nasledili svoje očete na njihovih župnijah. Po revoluciji so ti duhovniki ostali pod silnim pritiskom državnih oblasti, čeprav bodo na zunaj svobodni. Našli so se pa novi mladi ljudje, ki so bili pripravljene za vero vse pretr-

peti. Nošemu času so kot duhovniki bližji, pa tudi fanatičnejši. Leta 1934. so ponehali napadati na vero, odredbe proti Cerkvji pa so se ublažile. Dotlej protiverska šola je postala heverska. Protiverski mazaži po cerkvah in samostanih so dobili naslov muzejev verske zgodovine. Nova sovjetska ustava prepoveduje javno protiversko agitacijo, pa tudi svobodo verskih obredov. Zakon, ki prepoveduje versko vzgojo osebam pod 18. letom, je še vedno veljaven. Fiskalnje cerkvenega lista prodaja sv. pisma in sveče pa dokazuje, da država gre vendar nekoliko na roko verstvi, saj je vsa proizvodnja v državnih rokah. Dnevni tisk ne piše več o cerkvenih vprašanjih. Zveza brezbožnikov še deluje, v svojih poročilih pa poroča samo o "neuspehihi". Nova sovjetska ustava je dala duhovnikom državljanstvo, čeprav so še nekateri državljani druge vrste, na katere režim posebno pazi. Komunisti ne smejo biti religiozni, ne smejo biti člani verskih občin. Zato so verske občine edine organizacije brez komunistov in komunističnega vodstva. Nadzoruje jih le verski oddelek državne policije.

Odkar so dobili duhovniki državljanstvo imajo pravoslavni duhovniki govore v smislu državne ideologije. Govore o dolžnosti obrambe domovine, rodoljubju, propagirajo socializem, molče pa prehajajo preko razmerja med državo in pravoslavjem. Zveza brezbožnikov mora voditi svojo propagando brez žalitev verskega prepričanja. Boga in duhovništva. Ima pa nalogo, da opozarja na prekoračenje zakona s strani Cerkve in da pazi, da se v boju proti verstvi uporabljajo samo propagandna, ne pa tudi policijsko-pravna sredstva. S tem je njeno delo seveda samo težje. Dobila je n. pr. tudi nalogo organizirati predavanja v katerih, naj se brani verstvo v Nemčiji pred napadi narodnega socializma. To zadnje pa je postalo zadnji čas čisto nesodobno.

(Po "Izbirih" l. 1939., št. 6.)

Angleško časopisje v rokah Judov

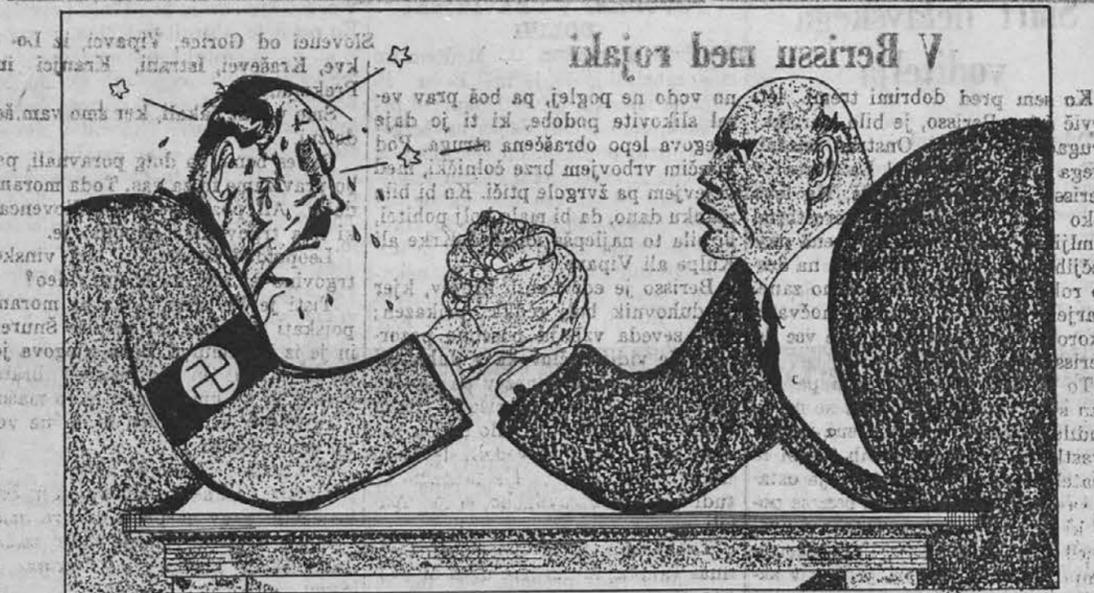
Znano je, da je skoro vse časopisje v rokah židov. Tako tudi angleško.

Predsednik upravnega sveta družbe "London Express Newspaper", ki izdaja enega najvažnejših angleških listov "Daily Express", ki izhaja v 2.560.000 izvodih, je Jud R. D. Blumenfeld, ki je bil prej ravnatelj "Daily Expressa".

Solastnik lista "Daily Herald", glasila delavske stranke, ki izhaja v 2.000.000 izvodih, je družba "Trades Union Congress and Odhams Press". Predsednik in ravnatelj družbe je Jud mr. J. Salter Elias, ki je leta 1937 dobil naslov: lord Soutwood. Mr. Elias ne nadzira samo te družbe, marveč tudi delniško družbo, ki izdaja devet tednikov. Drugi največji lastnik je Jud Abraham Abrahams.

Bivši Rothermeerov list "Daily Mail" izhaja v 1.700.000 izvodih. Lastnik "Daily Telegrapha" je lord Camrose, čigar družina je v svaštvo z Rotsehildi. Zunanjo politiko vodi v tem listu Jud O. Pulvermacher, prejšnji soravnatelj "Daily Maila". Naklada obsega 700.004 izvodov.

Poglavitni lastnik lista "News Chronicle" je družina kakaovih kraljev Cadburg, ki so znani pacifisti. Velik del akcij je prešlo od "Daily Chronicle Investment Corporation" na "Daily News Limited", čigar ustanovitelj je Jud mr. Bernhard Herman Binder. Važno vlogo v tej

Hitler in Mussolini se skušata kdo je močnejši. Hitler je ves poten od napora, Mussolini pa izgleda miren.

družbi ima njegov prijatelj, Jud Camille Akerman. Naklada šteje 1.400.000 izvodov. Pri bivšem Rothermeerovem listu "Daily Mirror" sta močno udeležena Juda sir John Ellerman in Israel Moses Sieff. Tendence lista je protifašistovska. Naklada šteje 800.000 izvodov.

V "Daily News" je za zunanjo politiko odločujoč Jud Theodor Kuthstein.

Vodja "Graphica" in "Daily Graphica" je Jud mr. Lucian Wolf. Lastnik "Westminster Gazette" je Jud sir Alfred Mond.

Judi na Poljskem

Poljska je bila že od nekdaj na glasu, da ima med svojim prebivalstvom veliko Judov. Tudi zdaj, ko je Poljska razdeljena med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, to vprašanje ni brez pomena, ker s prebivalstvom so tudi Judje prešli deloma pod sovjetsko, deloma pod nemško oblast.

Glede deleža judovskega prebivalstva med Poljaki so podatki nesigurni, ker so Judje pri raznih štetjih proglašali svojo pripadnost zdaj po materinem jeziku, zdaj po veri. Zadnje poljsko ljudsko štetje, ki je bilo l. 1931, izkazuje, da je bilo takrat na Poljskem Judov po materinem jeziku 2.732.000 ali 8.6% vsega prebivalstva Poljske, po veri pa 3.113.900 ali 9.8% vsega prebivalstva. Torej je bilo tudi na Poljskem več stotisoč Judov, ki so se po reklu in veri čutili za Jude, po je-

ziku in narodni pripadnosti pa za Poljake, ali kakor je o takih Judih dejal neki poljski list: "Gente Hebraeus — natione Polonus". Ako k zgornjim številkam iz l. 1931 prištejemo še naravni prirastek, ki bi po statistikah znašal okrog 291.000, je letos na Poljskem Judov 3.404.900. (Vsa Poljska je imela okrog 35 milijonov prebivalstva). S tem številom so imeli Judje v vsem poljskem javnem življenju, gospodarskem, kulturnem, pa tudi političnem, velik vpliv, čeprav so poljske vlade v zadnjih letih skušale njihov vpliv čimbolj zmanjšati.

Najbolj gosto so z Judi naseljene pokrajine, ki so nekdanj bile pod carsko Rusijo, t. j. poljski vzhod. Kakor drugod po svetu, so se tudi na Poljskem Judje najraje držali mest. Samo en odstotek Judov je bil resnično kmetskega poklica, vsi ostali so se preživljali v drugih poklicih, čeprav so bili naseljeni na deželi. V vojvodstvih (imenujemo jih z imeni glavnih mest), ki so prišla pod Nemčijo, imajo Judje naslednji delež med poljskim prebivalstvom: Varšava 9.9% Judov, Lodz 14.4%, Kielce 11.1%, Lublin 13%, Poznanj 2.1%, Torunj (pomorjansko vojvodstvo) 1.8%, Šlezija glav. mesto Katowice) 1.5%, Krakov 7.6%. V vojvodstvih, ki so prišla pod Sovjetsko Rusijo, pa je naslednje razmerje: Bialystok ima med prebivalstvom 12.3% Judov, Wilna 8.7%, Novogrodek 7.8%, Brest-Litovsk (polsko vojvodstvo, po katerem gre sedanja meja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo) 10.1%, volinjsko vojvodstvo (glav. mesto Luck) 10%, Lvov 11%, Stanislavov 9.5%, Tarnopol 8.4%. V Varšavi sami pa je bilo med prebivalstvom 29.9% Judov. Že ta pregled kaže, da so bili Judje na Poljskem močna narodna manjšina in da so tudi na smer svetovnega judovstva imeli velik vpliv.

Če še upoštevamo, da je Judov v najnižjih in najskromnejših poklicih bilo le malo, nam bo morda tragična usoda Poljske bolj razumljiva, obenem pa bomo imeli še večje spoštovanje pred obupnim junastvom poljskega naroda, ki je do zadnjega diha branil svojo neodvisnost.

Kulturni in gospodarski vpliv poljskih židov, ki pripadajo Aškenazom, to je, večinski veji židovstva

z najbolj izrazitimi nagoni tega plemena, je bil zelo negativen. Pod Avstro-Ogrsko so se gališki Židje bavili predvsem s tem, da so posojali denar poljski žlahti, plemičem, ki so zato Judom dajali velike predprave (pod Avstro-Ogrsko je poljska žlahta, ki je imela od cesarskega namestnika do okr. glavarja in zadnjega občinskega sluge v rokah vsa upravnega mesta, tvorila pravo državo v državi). Židi so imeli v svoji oblasti vso vas, so posojali na oceruške obresti, vodili vso trgovino, zlasti pa so bili krčmarji — na ruskem Poljskem podobno, dočim v nemškem delu pruska birokracija Judom ni dovolila razmaha.

Pod sedanjo nemško upravo se Židom seveda ne bo godilo dobro, pač pa bodo pod Sovjeti imeli neovirano življenje, četudi jih ukrajinsko in belorusko prebivalstvo hučo sovraži in utedne imeti ta okolnost nekoliko vpliva tudi na zadržanje oblasti.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Kavarna in pizerija
 Razna vina. — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo
 Rojakom se priporočata
PETER FILIPIČIĆ
 in **JUSTO KRALJ**
WARNES 2101 esq. Garmendia
 La Paternal. Bs. Aires

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILVIĆ
 de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
 Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
 U. T. 59 - 1723

V DAR DOBITE
 na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.
 Atelje **MARKO RADALJ**

 Facundo Quiroga 1320
 U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Neverjetno!
 Prva Slovenska krojačnica
 v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za pomladanske in poletne obleke.
NE ODLAŠAJTE
 V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga. Izdelujem ženske obleke po moškem kroju. Priporoča se
DANIEL KOSIĆ
 Ul. Calderón 3098
 Villa Devoto

Najnovije blago za leto 1939-1940
SUPERLAN in CAMPER
 dobite v zalogi v krojačnici
"PRI ZVEZDI"
 Ugodno priliko nudim svojim klientom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se bodele sami prepričali
 Cene nizke.
 Za obilen obisk se priporoča rojakom
STANISLAV MAURIĆ
 TRELLES 2642 U. T. 59 - 1232

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Krončni izpuhi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVONE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadua, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
REVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
IRLO, NOS, USESA vnetje, poltpti: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE s 30.—
PLAČEVANJE PO 5.— NA TEDEN
 Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi **SPECIJALISTI** je edini te vrste v Argentini. — Lečenj z jamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
 OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070
PLAZA ONCE
RESTAVRACIJA
"PRI ŽIVCU"
 kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tu di za svatbe.
 Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
 Osorio 5085 — La Paternal

V Berissu med rojaki

Ko sem pred dobrimi tremi leti prvič šel v Berisso, je bilo marsikaj drugega kot danes. Onstran železnice druga tira na potu od La Plata v Berisso je bilo konec hiš. Na levo roko kanal, ki obdaja prostorno zemljišče, na katerem stoji ena največjih argentinskih rafinerij, na desno roko pa se je širilo prazno zane-marjeno polje in deloma močvare. Skoro ni bilo človeške strehe vse do Berissa.

To je bilo tedaj. Ko sem pa oni dan spet potoval v Berisso se mi je nudila povsem spremenjena slika. Zrastlo je vse polno novih hiš in le kratek kos pota je še, kjer je ostala ravan prazna. Spomnil sem se poti, ki sem jo nekoč nešteto krat premeril. Bilo je to iz Šent Vida v Ljubljano. V prvih letih, to je bilo v začetku vojne, je bilo še prav malo hiš ob cesti. Danes pa se je Ljubljana že raztegnila vse do Šent Vida, prav tako kot je La Plata segla že do Berissa.

Znano je že našim bralcem, da je v Berissu mnogo Slovencev. Vseh vtegne biti kakih 200. Med 30.000 prebivalci tega kraja najdeš otroke vseh narodov na zemlji. Če bereš imena na restavrantih in trgovinah najdeš litvanske, grške, bolgarske, poljske, hrvaške, slovenske, nemške, bolgarske, poljske, ukrajinske, talijanske, portugalske in kdo ve kakšne priimke še.

Vsi ti narodi doprinašajo k napredku tega pomembnega kraja, kjer je izprva bila najvažnejša mesna industrija Swift, ki tudi danes še zaposluje nekaj tisoč ljudi; zadnji čas pa je postala vse pomembnejša rafinerija nafte. Velikanski tanki tega produkta, ki ga Argentina pridobiva v zelo velikih množinah, se množijo čimdalje bolj. Ko sem šel prvič v Berisso sem jih naštel 10. Sedaj jih že ni mogoče več prešteti iz brzečnega voza, toliko jih je. Objehtki rafinerije so pa tudi segli vse zaprej in je zaposlenih v tem podjetju premnogo delavcev. Delo pa dajo tam le argentinskimi državljanom in je tujeu prav težko priti kaj blizu.

Pogled na to tovarno je prav zanimiv. Najbrže mnogo bolj zanimiv od daleč kot od blizu, ker od daleč se vidi kakor velika skupina retort. cevk in cevčice in raznih priprav na mizi kemičnega laboratorija.

Skozi Berisso se leno vleče umazan potok. Samo v njegovo umaza-

no vodo ne pogledj, pa boš prav vesel slikovite podobe, ki ti jo daje njegova lepo obrabčena struga. Pod višjim vrbovjem brze čolnički, med večevjem pa žvrgole ptiči. Ko bi bilo potoku dano, da bi malo bolj pohitel, bi bila to najlepša idila od Krke ali Kulpe ali Vipave.

Berisso je eden onih krajev, kjer je duhovnik bolj redka prikazen; zato seveda vzbuja posebno pozornost, če vidiš človeka v duhovski obleki. Takih porédnežev pa je tam tudi obilo, ki znajo kričati "toea fierro". Kadar bodo malo bolj k pameti prišli, bodo že vedeli, da to ni nikako junaštvo... Na ta način so tudi mene pozdravili, ko so me opazili.

Takoj onstran potoka je ulica Genua. Tamkaj živita dve družini Trebec. Srečno sem zadel na prava vrata in tudi našel doma nekaj domačih pa tudi nekaj obiskovalcev.

Kaj pa v Buenos Airesu? Slovenski list nam tako pošiljate, da ga skoro vselej dobimo šele po nedelji. In Duhovno življenje? Ali ste že dobili božično številko?

Vidite jo. Tukaj je. Že včeraj je prišla.

In komaj predvčerajnem zvečer je bilo oddana! Zares hitro je prišla. Toda vselej pa pošta ni tako urna. Posebno ob petkih, ko se navadno odda Slovenski list, ker je konec tedna pošta vedno bolj obložena.

Samo na mohorske knjige mi ne smete pozabiti, gospod Janez! Ali so že prišle?

Doslej še ne. In ko bodo prišle, ne čakajte name, da vam jih prinesem. Povej pridi. Pri Laknerju na banki se oglasite.

In za naprej me morate tudi zapisati. Veste pri nas nimamo nikoli preveč branja. Tako zelo bi nam bilo treba tudi tukaj kake knjižnice; saj nas je veliko, ki radi beremo.

Buenos Aires vam tudi ni tako daleč. Pridite tja, pa boste že kaj dobili.

To in ono smo uganili. Med tem smo pa mate pili. Seveda so imeli na ponudbo tudi kaj drugega. In še bi se zadržali, toda moja pot je šla naprej.

Obiskal sem kar kakih 15 družin.

Poglej no, sem se začudil pri Dugarovih. Tukaj so pa res tudi Slovenci iz vseh vetrov. Celo beneškega Slovenca sem dobil. To je Rafael Dugarc, doma od Čedada. Žena njegova je pa iz Novega mesta. Tam so

Slovenci od Gorice, Vipavci, iz Lokve, Kraševci, Istrani, Kranjci in Prekmurci.

Smo vas že čakali, ker smo vam še dolžni.

Danes bomo pa dolg poravnali, pa bo prav zame in za vas. Toda moram dalje. Ali poznate onega Slovenca, ki ima trgovino? Leopoldo je.

Leopoldo? Onega, ki ima vinski trgovino in živi na Montevideo?

Tisti je Velišek. Jaz pa moram poiskati drugega, ki se piše Šnurcer in je iz Prekmurja. Žena njegova je pa Litvanka. On ima namreč brata v Čile, ki bo kmalu imel novo mašo. Spomnili so se zanj, le da ne vedo prav za hišo.

Nič zato. Jih bom že našel.

Oglasil sem se pri Pückovih in Zakojčevih. Prav nasproti cerkve imajo hišo. Pri njih smo se vselej zadržali, kadar smo prišli v Berisso s pevci.

Tudi čupnika sem pozdravil. Zakaj pa ne pridete nič blizu, pa dre esloveno? Jaz vas čakam, pa vas ni.

Sem imel vselej tako dlabo srečo. Tak dež me je vselej preganjal, da me je bilo strah, ko sem imel 2-krat mašo v Berissu. In še težave imam, ker ne morem dobiti duhovnika, ki bi imel namesto mene mašo ob 1 uri doma na fari. Pa če bom mogel, bom že spet kaj prišel.

Da, ko bi bilo le radi mene. Rad bi človek storil vse. Toda fara je tudi moja dolžnost, ker sicer bi moral spati pod kapom... Noben gospodar ne potrebuje hlapea, ki mu odreče tedaj kadar je največ dela.

Če pa ne bom zaslužil mizo in posteljo s kaplanskim delom na kaki fari, ne bom imel za vožnjo do Berissa. Nekateri ljudje mislijo, da je že sama duhovska obleka že tudi miza in postelja ob enem...

No, ja. Take so skrbi nas vseh, ki smo šli na tuje in zato moram vsako stvar napraviti tako, kakor se pač najenostavneje da napraviti, in tako morem biti za Slovence le toliko, kolikor si morem dobiti svobode izven tistega dela, ki ga mi nalože na župniji. Hvala Bogu. Ne morem se paritožiti, ker mi dajo proste roke v mnogem in celo ključ od hiše.

Na nadaljnem potu sem našel trgovino onega Poldeta. Doma je bila žena. Zares čudil sem se, da se je ona, Litvanka, tako dobro naučila po slovensko. Pri njih se shajajo največ prekmurški Slovenci, ker je njen mož Prekmurec, zato je njena beseda seveda po prekmursko, toda

prav dobro govori in tudi dobro razume naša beseda.

In ne boste nič sedli in pili? tako me je vabila.

Le to bi vas prosil, da mi poveste naslov od mozeve sestre, ki živi v Buenos Airesu. Obljubil sem, namreč Franjo, da bom obiskal sestro. Ali ste videli sliko v Duhovnem Življenju? In tudi pismo, ki so ga pisali iz Čile, kjer so štirje slovenski salezijanci.

Seveda sem. Ali imate s seboj sliko?

Tisto pa ne. Jo moram nazaj poslati.

Moj mož je pisal pred kratkim. Pišite mu, da smo zdravi, in zadovoljni.

Rad bi človek še počakal. Toda čas je tako nemilo tekkel. Kar kmalu bo osem. Moral sem še naprej, da pozdravim Dervoričeve, Božeglavo-ve, Rihterjeve, Obrovčeve, Marčeve in Frankovičeve in druge. Toda nisem mogel vsega, ker je čas preveč hitel in bom že stopil ob priliki spet v Berisso.

Ura je bila že pol devetih. Ob 9 uri pa gre že vlak, ki ga še moram ujeti.

Torej z Bogom in srečno novo leto vsem rojakom v Berissu.

Janez Hladnik

KADAR ISČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

ORKVENI VESTNIK

31 dec. Maša na Paternalu, za Ivana Kerševan. Molitve na Paternalu.

1. jan. Maša na Avellanedi. Po maši pa bo razgovor o ustanovitvi izobraževalnega društva na Avellanedi.

7. jan. Maša na Paternalu za Ido Mavec.

Božični prazniki so bili prav lepi tako na Paternalu kot na Avellanedi. Pri polnočnici je bila vdeležba tolika kot doslej še pri nobeni slovenski slovesnosti. Pa tudi pevci so se izkazali. Lepoto petja so pa povzdignile še violine, tako da je bilo vse nepopisno ganljivo.

Vsem rojakom voščim prav srečno novo leto!

Mali Božič bo na Paternalu v nedeljo 31. decembra, ko bo pri maši zapel moški zbor. Gotovo ne boste zamudili lepe prilike, da slišite naše prelepe božične pesmi.

Janez Hladnik

slovenska tovarna
mozaika
Albert Gregorič
J. Pedro Varela 5233
U. T. 50-5383
zasebno J. P. Varela 5130
Villa Devoto Buenos Aires

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT
Zlatko Badel
Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenc

Nadaljevanje 168

Če se sedaj ne odpro vrata, če se sedaj ne pojavi rešitelj, če Bog ne stori čudeža, je Elizabeta Voroncov izgubljena.

Toda Bog ni hotel storiti čudeža, ker je Elizabeta obupno klicala na pomoč, toda vrata so ostala zaprta.

Slišala je sicer na hodniku glasove, spoznala je ljudi, ki so jo pahnili v to vodno ječo.

Toda ti glasovi so zveneli surovo in okrutno — nihče se ni ganil, da bi jo rešil.

Njena usoda je bila zapečatena, kakor se je vsaj zdelo, — vedela je, da ne bo ušla smrti.

— Prokleta bodi, okrutna carica! — zakliče Elizabeta; — Ubijalka na carskem prestolu! Želim ti, da tudi ti doživiš vse te muke in trpljenje, ki si ga namenila meni in tisočim drugim! Tebi pa, nesrečna Rusija odpušcam, ker ti — — — ne slutiš, da so nocej poginili dve princesi iz rodbine Romanovih!

Trudna že od napora, izpusti Elizabeta z desno roko kljuko, sedaj se je držala le že z levo roko.

Valovi so ji že udarjali preko glave. — Elizabeta je njena težka, premočena obleka vedno bolj vlekla v globočino.

Takrat pa zbere še enkrat svoje misli. — mislila je na Potemkina, — in čudno, nebeski mir in pokoj jo objameta.

Zdelo se ji je, da se ne nahaja več v vodni ječi Petropavlovske trdnjave, temveč da se nahaja s Potemkinom v majhnem paviljonu Carskega sela.

Zdelo se ji je, da zopet sedi na robu postelje, da jo Potemkin poljublja in objema.

Nato jo privije k sebi in zašepče:

— Bodi moja žena, bodi sedaj moja v tem blaženem trenutku.

Ona omahne na posteljo, vroče hrepenenje, ki ga je tako skrivala, jo premaga, — ni se mogla več upirati Potemkinovim poljubom — zdelo se ji je, da bo sedaj, v tem trenutku postala njegova.

Njena levica je že popuščala, valovi so začeli butati z novo močjo, ona izpusti kljuko, voda pograbi Elizabetino telo in ga vrže v vrtinec.

Elizabeta se onesvesti in potone. Trenutek pozneje pa se zopet pojavi na površini, — nahajala se je poleg trupla svoje prijateljice Klarise.

Spoznala je, da ni rešitve. Instinktivno se je krčevito prijela za truplo svoje prijateljice, toda čutila je, da ne bo mogla več dolgo vzdržati.

Bila je sicer dobra plavalka, toda vendar ni bilo rešitve. Voda je sedaj narastla skoraj že do stropa, — če naraste še nekaj centimetrov, — potem bo vse izgubljeno.

Hreščanje, gmenje, divjanje — kakor da se bo svet podrli, — kakor da grmi na tisoče topov, — vse to je spremljalo strašno katastrofo, ki se je pripetila nocojšnjo noč.

Elizabeta izpusti Klariso, — počasi se je utapljala, — toda njena milodostna energija se je upirala do zadnjega trenutka, — ni hotela umreti.

Toda kako, — kako naj ubeži usodi, ko pa je že plavala tik pod stropom, ko jo je voda že pritiskala ob trdi zid.

Na ta način bo lepa deklica umrla še strašnejše smrti, kakor pa je umrla nesrečna Klarisa.

Vsled strašnega pritiska bo Elizabetino telo razmrevano, — ta smrt pa bo še tisočkrat strašnejša kakor pa smrt zločincea, ki umira na kolesu.

Sedaj, — sedaj udari Elizabeta z

glavo ob strop, — ona začuti strašno bolečino, nato pa —

Zadnji krič, — zadnje znamenje življenja.

Strahovito pokanje in gmenje pretrese ozračje, močno zidovje Petro-pavskolvske trdnjave se zamaje v svojih temeljih.

Voda pograbi Elizabetino telo zdelo se je, da pada nenadoma z visokega hriba, valovi ga odnesejo odtod, — iz te strašne ječe, v kateri je prežala smrt, — — ker vodna ječa ni bila ločena od Neve z močnim zidovjem.

Voda je udrla skozi stene, z velikansko močjo je porušila zid in mahoma preplavila celo ječo.

Elizabetino telo odnesejo valovi, sedaj se je nahajala v široki reki, — valovi so jo nosili — kam — kam?

148. POGlavJE

Caričina ljubezen

Polagoma je plula mala gondola proti pristanišču — carica Katarina in Gianettino, benečanski gondolier, ki sta se našla v ljubezni, sta se približevala obali.

Počasi se je vzpenjala Katarina po stopnicah, lepa carica je imela napol zaprte oči, ona dvigne roko, da si popravi svojo frizuro, ki sta jo veter in ljubezen razkuštrala.

Katarina pritisne roki na prsa in začne požirati sveži nočni zrak.

Lica so ji žarela, njeno telo je prevzel sladki občutek trudnosti.

Kaj je storila? Udala se je človeku, ki je stal globoko pod njo, — svojo ljubezen je poklonila benečanskemu gondolierju — carska čast je bila omadeževana, krona razbita.

Kaj potem, če bi ta človek izblebetal kar je doživel to noč?

Če bi Katarina vedela, kakšen je Gianettinovo značaj, se tega ne bi bala. Potem bi vedela, da bi ta mla-

denič rajše umrl, kakor pa da bi izdal tajnost, s katero ga je nocej osrečila carica Katarina.

Toda v tem trenutku je carica že razmišljala, kako bo spravila s poti tega gondolierja, kako bo preprečila, da se ne bo razvedela skrivnost te noči.

Udala se je Gianettinu zato, ker je bil lep mož in ker ji je ugajal, končno pa tudi zato, ker se je s tem hotela rešiti.

Kot smrtni sovražnik je stopil pred njo, drugo ženo je hotel rešiti in maščevati, Katarina pa ga je samo objela s svojimi mehкими rokami, prižela ga je na svoje grudi, omamila ga je s svojimi poljubi — in iz njenega sovražnika je postal njen suženj, od njenega gospodarja njen sluga.

Da, Katarina je znala krotiti moške, — ona se je spoznala v tej umetnosti.

In Gianettino?

On je bil naiven in zaupljiv ter je mislil, da bo caričina ljubezen še dolgo trajala.

Prepričan je bil, da bo odslej živ vel kot ljubimec ruske carice, ki mu bo zvesta, ki mu bo ohranila svojo naklonjenost.

Gianettino ni mislil na zahteve in pravice, ki pripadajo Katarininem miljenecu, ni mislil na zlato in denar, na darove in posestva, na časti in dostojanstva, videl je v carici edino le — ženo.

Ni si mogel predstavljati, da bi se po tej sladki noči lahko kaj zgodilo, kar bi ju za vedno ločilo.

Ubozi Gianettino!

Ti niti ne slutiš, da daje carica Katarina navadnemu smrtniku samo pravico, da sme biti od nje ljubljen, nikoli pa je on ne sme ljubiti.

V tem trenutku, ko se je carica vzpenjala no stopnicah na obalo, ji ponudi Gianettino roko in jo podpre.

Ona se usavi na sredini stopnic, skloni se k njemu in mu pritisne dolg in vroč pljub na njegova lepa usta.

— In Klarisa Pieberg? — zašepče ona zasmehljivo — Gianettino, — ali jo še vedno ljubiš?

Gianettino, ali jo še vedno namerava rešiti iz njene ječe, ali jo še vedno hočeš na lastnih rokah odnesti na svobodo?

Benečan zmaje s svojo glavo, v očeh pa mu je zasvetila strast.

— Sedaj mislim edino na tebe! — vzklikne on in jo z obema rokama dvigne, odnese na obalo in jo tu nežno postavi na noge.

Ljubim te, Katarina, — čutil sem tvoje sladko telo, — nikoli, nikoli ne bom mogel pozabiti na blaženost, ki sem jo preživel v tvojem naročju.

Oh, ne odbijaj me! Dovolj, da grem s teboj v tvojo palačo.

— Ah, ali želiš napraviti kariero? — vzklikne carica.

— Katarina, prisegam ti pri sveti Madoni, da ne bom od tebe sprejel niti srebrnega rublja. — Nocoj si me napravila za najsrečnejšega smrtnika in to mi zadostuje. Zadrži vse svoje časti in odlikovanja, ki jih poklanjaš ljudem, ne potrebujem tvojega bogastva, ki ga poklanjaš svojim miljenecem, — jaz sem zase dovolj odličen in bogat.

Toda svoje poljube mi daj, svoje objeme, svoje milovanje!

Naj bom srečen v tvojem naročju, — osreči me s svojo ljubeznijo in Gianettino ti bo zvest kakor pes.

Oh, velika Katarina, morda bi bilo dobro, če bi si izbrala zvestega psa za spremljevalca, skozi življenje, ker pravijo:

“Dober pes je boljši kakor nabit puška, stokrat boljši kakor pa vsak človeški čuvaj.

Pazil bom nate, moje roke in noge bodo le zate na tem svetu. Boril se bom zate, branil te bom! Tvoj ču-

Siten Cirilček

Cirilček je bil šele dve leti star, toda kljub temu je znal biti večasih tako siten, da mu vsa hiša ni bila kos. Nekega dne je zopet sitnaril, emiril se je in drl, da je bila mati vsa iz sebe. Zastonj ga je tolažila, ponujala mu to in ono stvar in ga božala, da bi ga umirila. Cirilček se za vse njene ljubeznivosti še zmenil ni. Kar naprej je pel svojo lepo pesem, ki je šla materi prav do srca in vabila še sosedo, da so stikale glave in se menile o negodnem otroku, ki je za samo nadlogo pri hiši. Bogve, koliko časa bi se bila še razlegala prelepa pesem po hiši, da ni prišel domov oče, ki mu ta pesem ni bila prav nič všeč. Nekaj časa je gledal malega sitneža in materino razneževanje, nato ga je začela rokati, da bi bil fantu nekaj gorkih naštel. Toda mahoma ga je obšla druga misel in spoznal je, da je fantovi sitnosti krivo samo dolgočasje, ker nima nikakega dela in nobene stvari, s čimer bi premotil svojo sitnost. Vzel je fanta v naročje in odšel z njim v hlev. Fant se je branil, se vso pot emiril, ko pa je prišel v hlev in ga je oče posetavil na tla poleg lepega konja, ki je stal v ogradi, se je mahoma umiril. Ves je postal živ, stegoval je ročici in skušal pobožati konja po lepi grivi. Oče ga je dvignil k sebi, da je lahko dosegel konja za vrat in nato se je začel učen pogovor med očetom in sinom.

"Vidiš, to je naš ljubi Pram", je rekel oče, "ki nam pomaga delati. Zdej je v hlevu in je vesel, da lahko počiva, ampak prej je bil na polju in je moral orati. Ali vidiš, kako mu tekne zob, ki sem mu ga nansul v jasli?"

"Ali kruh tudi jé?" je vprašal fantek.

"Tudi, če mu ga daš."

In oče je privlekel iz žepa suho skorjo kruha. Vedno jo je nosil s seboj, da se je lahko prikupil živini in jo poplašal za trdo delo. Dal je fantu skorjico.

"Na, daj jo konjičku, da te bo rad imel. Ampak ne v roko, da te ne

ugrizne. Živini dajemo kruh le na roki."

Fantek je ubogal, vzel skorjo kruha na roko in jo ponujal konju. Konj je prhnil, toda fantek se je zbal in odmaknil roko.

"Ne boj se," je rekel oče, "nič ti ne bo storil. Samo mirno drži roko, pa konjiček ne bo zgrabil zanjo, ampak le za kruh."

"Res se je fantku posrečilo, da mu je konjiček vzel kruh z roke in fantek je bil presrečen. Nato sta se z očetom še veliko pomenila o konju: kako stopa, zakaj ima podkev na nogi, zakaj se mu dlaka sveti, kako ga vprežemo, zakaj ima uzdo. Konjiček je mirno stal v svoji ograji, zobal oves ter večasih zadovoljno strigel z ušesi ter zdaj pa zdaj zamahnil s košatim repom, da je odpodil nadležno muho. Cirilček je bil presrečen in ga je oče odpeljal nazaj v hišo, ni bilo več sledu o njegovi emeravosti in sitnosti. Zdej si je privezal pručico okoli vratu in je bil konj in vlačil voz, strigel z ušesi in copotal z nogami, kakor je v hlevu videl konja.

Poslej domači niso bili nikoli več v zadregi, kako bi zmotili malega Cirilčka, kadar ga je spet sitnos prišla. Samo v hlev so ga peljali, zdaj h konju, zdaj h kravi ali telčku, ali volu, večasih tudi k malim pujskom in vsakokrat je fanta ob živini minila slaba volja. Kmalu je natančno poznal vso domačo živino in vedel je, kaj je vsaki potreba, da je zadovoljna in zdrava. Po cele popoldneve je presedel na dvorišču sredi med kokošmi in se pogovarjal z njimi, jih krmil in hodil za putkami v hlev gledat, če so že znesle jajčka. Živali so postale njegove tovarišice, pa tudi njegove učiteljice.

Zdej je iz Cirilčka že davno postal Ciril. Postaven kmetski fant je, ki pridno pomaga očetu pri delu na polju in pri hiši. Še vedno pa ima rad živali in nikoli se ne zgodi, da bi pretopal živino, ki mu pomaga pri

Mladinski kotiček

delu, nikoli ne naklada konju pretežkega bremena in ga ne bije, če žival ne more speljati, ampak ji rajši pomaga, da ji olajša breme. V mladih letih ga je oče naučil ljubiti in ceniti živino, in ta ljubezen mu je ostala še do današnjih dni.

Kosmata pošast na podstrešju

Metka je bila zelo strahopetna deklica. V vsakem grmičku, v vsakem kotu je videla strahove in prikazni. Mati ji je zastonj dopovedovala, da je strah okoli kraja votel, v sredi ga pa nič ni.

Kadar jo je mati poslala v bližnje mesto, je vso pot kar trepetala od strahu, da jo bo zdaj-zdaj zagrabil strah in jo odnesel s seboj. Pot v mesto je držala skozi temen gozd. Tekla je skozenj, da je vsa zasopla pritekla iz njega. Zaradi prestopnega strahu je bila večasih tako zmedena, da je pozabila, kaj ji je mati naročila in se je praznih rok vrnila domov. Najbolj strah pa je bilo Metko zvečer. Kakor hitro se je zmračilo, je nihče več ni spravil iz hiše. Ni upala v drvarnico po drva, ni upala v klet po krompir, ni upala v trgovino po sol. Nikamor. Tiščala se je k materi, a še pri njej se ni čutila prav varne.

Vaški otroci so Metkino strahopetnost dobro poznali in so si na njen račun privoščili marsikatero burkasto šalo. Sosedov Peter jo je nekajkrat počakal za oglom in jo tako prestrašil, da bi bila kmalu izkoprnela od groze. Drugi otroci pa so posmehljivo križali za njo:

"Metka, joj, nikar ne hodi dalje! Sam peklenšček te čaka ob poti!"

Približala se je jesen. Dnevi so postajali deževni in hladni.

Mati je naročila Metki:

"Skoči na podstrešje po plašč. V skrinjo sem ga shranila. Brez plašča

ne moreš več iti v šolo."

Metka se je dolgo obotavljala in obljubovala: "Bom že šla". Nazadnje je mati izgubila potrpljenje in ji je ukazala z ostrim glasom:

"Pri priči mi pojdi, drugače te pošlem v kot klečat!"

Metka se je zbal kazni in je res šla. S trepetajočim sreeom se je vzpenjala po stopnicah navzgor in se plašno ozirala na vse strani. Že je bila vrh stopnic, že je hotela skočiti k skrinji, da bi hitro potegnila plašč iz nje — tedaj pa ji je zastala v žilah kri. V kotu med staro šaro je zagledala nekaj temnega, kosmati pošasti podobnega. Zakričala je in stekla po stopnicah navzdol, kar so jo nosile noge.

Bolj mrtva kot živa je pridrvela k materi v kuhinjo in se je tesno oklenila.

"Za božjo voljo, kaj pa je?" se je zavzela mati.

"Strah!! Uh, kakšen strah!" je zajela Metka, drgetajoč po vsem telesu.

"Prismoda! Le kje neki?" se je nasmehnila mati, ki je bila takih prizorov že vajena.

"V kotu na podstrešju stoji in je strašno črn in kosmat." je vedela povedati Metka. Oči so ji kar gorele od groze.

Mati ni verjela v strahove, a ker je bilo Metkino opisovanje tako živo, tako prepričevalno, si je na tihem mislila: Nemara se je kakšen potepuh vtihotapil na podstrešje, da bi tam kaj pouzmal. Pri sosedu so nedavno zalotili takega uzmoviča pod streho...

"Čakaj, pojdem pogledat, kaj je" je rekla in se oborožila z burkljami.

"Nikar, nikar, te bo!!" je zaklicala Metka. Bala se je za mater, a še bolj se je bala, da bo ostala sama.

Mati pa je že počasi lezla po stopnicah na podstrešje. Stikala je tod,

stikala tam, a našla ni ničesar. Nenadoma so ji oči obvisle v temnem kotu. V trenutku ji je bilo jasno vse. — Na železnem klinu je visel star, dolg kožuh iz črne ovčje volne in prav tako črna in kosmata kučma. Prejšnjega dne je oboje vzela iz skrinje, da bi iz njiju iztepla plah. To je storila vsako leto, kadar se je približala zima. Ded je ob mrzlih zimskih dneh hodil v kučmi in kožuhu k maši... Zasmejala se je na glas in odšla iz podstrešja v kuhinjo nazaj.

Metke pa ni bilo nikjer. Le kam je izginila? jo je zaskrbelo. Poklicala jo je in glej — Metka je previdno pomolila glavo izpod štedilnika, kamor se je skrila, in vprašala:

"Ali te ni zgrabil?"

"Kaj me bo", je rekla mati in zadovoljno položila burklje v kot. "Takšnega strahu se niti drobna miška ne boji. Pojdi z menoj, pa boš videla."

Prijela je Metko za roko in jo potegnila za seboj. Metka se je upirala z vsemi štirimi, a mati jo je s silo privlekla na podstrešje. Boječe se je ozrla v kot — resnično, resnično, strah je še zmerom stal tam!!

"Beživa!" je zakričala in se hotela izviti materi iz rok.

Mati pa jo je prišla okoli pasu in jo pritirala prav do kosmate pošasti.

"Zdej si pa le oglej svoj strah!" je rekla in razgrnila kožuh.

Metko je postalo sram. Torej navadnega ovčjega kožuha se je zbal?! Oh, kako je še prismojena in otročja!

Mati jo je poučila:

"Zapomni si: človek se ne sme bati drugega kot greha in hudobnih ljudi. Strah je na sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni, kakor sem ti že stokrat povedala. Ali zdaj vidiš, da je res tako?"

Metka je pokimala in se oddahnila. Ves strah v njenem srcu je skopnel, kakor skopni v toplem spomladanskem soncu sneg.

T. K.

vaj bom, ko boš v nevarnosti in zaupaj gondolierju, ker te on ljubi čisto in iskreno, za vse to pa zahtevam edino le tvojo ljubezen.

— Pojdi z menoj, moj zvesti Gianettino — reče Katarina — pojdi z menoj v palačo, nocoj bova ostala skupaj, uživala bova ljubezen.

Kaj pa se bo jutri zgodilo, o tem bom še premišljala in sklepala.

— Toda v tvoji bližini bom smel ostati ali ne? Ti me ne boš odbila?

— Ne bom, — ostal boš pri meni tako dolgo, dokler me boš ljubil.

— Potem bom vedno pri tebi!

Gianettino se napoti s carico po drevoredu.

Za grmovjem se vrže Katarina še enkrat gondolierju okrog vratu, še enkrat počiva njegov sladki objem, še enkrat izprazni oba čaša ljubezni do dna.

— Sedaj pa zaostani nekoliko za menoj, moj Gianettino, da te kdo ne bi videl, da ne bi kdo zvedel, da si bil z menoj na jezeru in da sva uživala vse sladkosti ljubezni.

Tako sta prispela do dvorca, Katarina odpre neka majhna vrata in onadva sta vstopila.

Skupaj sta prišla v njeno spalnico.

Katarina pa odpre sedaj neka druga vrata in zapove Gianettinu, naj sopi v sosednjo sobo.

Ta soba je bila prekrasno urejena, kakor da bi bila ustvarjena za ljubezen in za ljubezenske sestanke. Sredi sobe je stala pogrnjena miza, posode so bile iz zlata, čaše iz kristalnega stekla, mnogo sveč pa je razsvetljevalo vse te dragocenosti.

— Sedaj bova večerjala, — reče Katarina gondolierju, ki je sedel poleg nje na divan. — Dolg izprehod po jezeru in sveži zrak sta me utrudila. — lačna sem postala!

— Tudi jaz sem lačen, — odvrne Benečan, ki je s pogledi požiral lepo ženo, — lačen sem — tebe si želim!

Katarina ga poljubi in se nasmehne, potem pa ga je poljubljala dokler mu ni glava omahnila na blazine.

Katarina pritisne na zvonec, kmalu za tem pa so se odprla vrata, v majhnem vozičku, ki je prihajal naravnost iz kuhinje, se je pripeljala večerja v srebrnih posodah.

— Ali vidiš, — reče carica, ko je postavljala skodele na mizo, — v to sobo ne sme nihče stopiti, niti sluga, niti služkinja.

Tukaj streže carica ljubljeno! Gianettinu se je zdelo, da je prišel v kraljestvo vil.

Gianettino, ubogi gondolier, ki se je nekoč moral klanjati vsakemu kavalirju je sedel sedaj poleg carice, stregla mu je sama Katarina Velika s svojimi belimi rokami, kakor da bi bil on car.

Oh, ubogi Gianettino — neumni Gianettino!

Ti si car ene noči, car nekaterih ur, car si od večera do jutra!

Drago boš plačal vsak požirek, ki ga boš tukaj popil, vsak grizljaj, ki ga boš tukaj pojedel, vsak poljub, ki ga vzameš z ustnice te carske žene, — to kratko srečo boš plačal s svojim življenjem.

Ta večerja je bila sestavljena iz jedil, katerih Gianettino v svojem življenju nikdar niti videl ni. Carica pa se je privlila k njemu, — nežno je gladila lepega mladeniča.

— Oh, moja lepa carica, — vzklikne gondolier, — sedaj šele vem, da ima človek lahko nebesa tudi na zemlji, sedaj mi je šele jasno, zakaj te tvoj narod tako ljubi, zakaj tvoji ljudje tako slepo verujejo v tebe. Ni človeka, ki bi se mogel premagati, če te enkrat vidi!

— Jaz pa, moj ljublieni Gianettino, razumem sedaj, zakaj hrepene ene po vsem svetu po črnih glavah Benečanov, sedaj mi je jasno, da ljubezen ni vezana na čast in poklie, temveč da lahko preleti vse zapre-

ke, vse zidove, če se nahaja za njimi človek, katerega ljubi srce in po katerem hrepeni žejna duša.

— Ali me boš vedno ljubila? — vpraša gondolier.

— Vedno!! — odvrne Katarina.

In zopet je bilo v sobi tiho, — bog ljubezni je priplaval v sobo in čutil nad njima, — smejal se je, ker še ni nikdar videl ljubavnega para, ki bi si bil tako neenak.

Naenkrat pa se je carica Katarina iztrgala iz naročja in objema lepega Gianettina.

— Oh Bog, — vzklikne carica, — pozabila sem, da moram poslati v Petrograd neko povelje, za katero mi je mnogo in katero mora biti že jutri zjutraj izvršeno.

— Če ni ničesar drugega, — odvrne Gianettino, — pošlji glasnika v Petrograd, če imajo tvoji ljudje dobre konje, bo tvoje povelje že čez nekaj ur v Petrogradu.

— Za to ne morem uporabiti katerega koli glasnika, — odvrne carica Katarina, — gre namreč za neko tajno sporočilo poveljniku Petro-pavlovske trdnjave.

— Petro-pavlovske trdnjave? — vzklikne mladi gondolier in prebledi. — Ali ne imenujejo tako ječe, v katero si zaprla grafico Klariso Pineberg?

— Da, upornica se nahaja v Petro-pavlovski trdnjavi, — odvrne carica. — Priznavam ti, dragi Gianettino, da se moje povelje nanaša ravno na to ženo.

Poglej, Gianettino, nocoj sva bila srečna, ležala sem v tvojem naročju, najine ustnice so se dotikale, neštokrat sva se poljubila.

Nesrečnica pa je ležala v ječi, — v njeno dušo ni prisvetil niti žarek upanja.

Zato bom javila poveljniku Petro-pavlovske trdnjave, naj ji da drugo celico v prvem nadstropju.

Ne vem siče, če bi mogla Klariso Pineberg pomilostiti, — o tem naj

odloči bodočnost, — nama naj bo dovolj, da sva zboljšala njeno stanje in ublažila njeno usodo.

— Oh, ti si angel, — vzklikne gondolier in poljubi caričino roko, — zares bi ne bila mogla najti za to stvar boljšega glasnika od mene.

Zadovoljen sem, da lahko vsaj malo pripomrem k olajšavi in pomiloščenju te nesrečnice.

Še nocoj bom odjezdil v Petrograd in izročil poveljniku Petro-pavlovske trdnjave tvoje povelje, — kar napiši listino, Katarina in jo podpiši.

— Takoj, dragi prijatelj, — odvrne carica Katarina in cstani, — potrpi samo nekaj trenutkov, takoj bom prišla zopet nazaj. Samo napisala bom povelje za v Petrograd.

Katarina je odšla iz sobe, v kateri sta z Gianettinom večerjala, šla je skozi spalnico in stopila v svojo sobo, prižgala luč in sedla k pisalni mizi.

Vzela je pero in jela pisati.

— prav dobro vem, da ne bo ničesar izklepetal, ko se bo jutri začelo daniti, — je Katarina zasmehljivo zašepetala.

Katarina napiše na polo papirja nekaj vrstic, potem pa se je podpisala in pritisnila na listino svoj kraljevski žig.

Zložila je papir, ga spravila v ovoj, dobro zapečatila in se vrnila h Gianettinu.

— Tako, prišla sem, — reče Katarina, — sedaj pa hiti, dragi moj, ne izgublaj po nepotrebnem dragocenega časa. Na dvorišču boš našel konja, ki te bo že čez nekaj ur prinesel v Petrograd.

Katarina mu izroči zapečateno pismo.

Gianettino pogleda pečate z nekakšnim spoštovanjem, potem pa spravi pismo v žep.

Ni mu bilo žal, da je moral tako pozno na pot.

Ljubo mu je bilo, da bo mogel pomagati Klarisi. Misel, da bo osvobodil ženo, ki jo je še pred nedavnim tako ljubil, iz vodne celice ga je malo potolažila.

Jutri bom lahko sprejel caričino ljubezen, vest pa mi ne bo mogla ničesar očitati, — ne bo mi treba neprenehoma misliti samo na to, kako trpi uboga Klarisa v strašni temnici.

Gianettino ni hotel izgubljati časa.

Poljubil je carico Katarino njeno mehko roko, potem pa je odšel po tajnih stopnicah iz hiše ter prispel na dvorišče, skozi katerega ga je pripeljala Katarina.

Tam je našel iskrega in plemenitega konja, ki je bil že osedlan, držal pa ga je sluga, ki je Gianettina spoštljivo pozdravil.

Gianettino je bil dober gondolier, znal se je boriti z morjem, kljub temu pa je znal tudi jezdit.

Gianettino skoči na konja in hoče odjezditi.

— Samo trenutek še, gospod, reče sluga, — dobil sem namreč nalogo, da jezdim z vami.

Gianettino pa udari svojega konja z dlanjo, konj pa se spusti v dir.

Ko je prispel na cesto, je konj zdirjal kakor vihar.

Noč je bila sedaj temna, veter je tulil, — strašno je šumelo v zraku, deževalo je in neprenehoma grmelo.

Vse to pa Gianettina ni motilo.

Podil je svojega konja, — neko tesno čuvstvo mu je stiskalo dušo, vedno se mu je zdelo, da bo prišel prepozno, da ne bo izvršil naloge, ki mu jo je poverila carica.

Mislil je na Klariso. Spomnil se je, kako jo je videl na dnu admiralske ladje, kako je bila zvezana, kakor divja zver, — hudo mu je bilo ob tej misli, — občutil je globoko sožalje napram svoji nekdanji ljubici.

(Dalje prihodnjije)